

культура

К*Ж

щоп'ятниці

всеукраїнський тижневик 1–7 серпня 2014 р.

і життя

Катерина САДОВА-КІТ:
«Ми завше маємо
бути людьми...»

стор. 11–13

Україна на Дунайфесті

стор. 9

ДЯКУЄМО!

Додатковий тираж цього номера «Культури і життя», як і попередніх, направлено в зону АТО.

Безкоштовний друк додаткового тиражу — Видавничий холдинг «МЕГА-Прес»

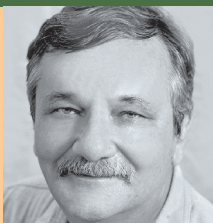
«МЕГА-Прес»

**ВЕЛЕТ ДУХУ,
АКАДЕМІЙ ВАРТИЙ...**

стор. 21

редактор
Анатолій СИТНИК

акцент: АТО

САВУР-МОГИЛА

Українська армія взяла під контроль стратегічну висоту – Савур-Могила. Укріплений пункт розташований на висоті 277 метрів над рівнем моря на кордоні Донецької, Луганської областей та Ростовської області Росії, і є надзвичайно зручною позицією для захисту і ведення наступальних операцій. Саме звідси бойовики обстрілювали сили української армії, що були перекинуті в район Маринівки для контролю державного кордону. Утім, через постійні артилерійські обстріли з боку бойовиків та Росії, підрозділи Збройних сил України були фактично відрізані від основних сил АТО і несли значні втрати (вбиті та поранені). І лише зараз, після захоплення Савур-Могили, військові змогли «прорубати» коридор до десантників, міць яких уже майже вичерпалася.

«Зараз, коли Савур-Могила звільнена, наших бійців ніхто не буде обстрілювати в спину. Тобто з'явилася можливість безперешкодно доставляти і боєприпаси, і воду, і все необхідне для наших хлопців. Загроза залишається тільки з боку Російської Федерації. Але Савур-Могила – це велика перемога вже сьогодні», – заявив речник РНБО Андрій Лисенко.

Однак прес-центр АТО повідомляє, що це не єдиний нинішній успіх армії. Також під контроль вдалося взяти Дебальцеве, війська увійшли до Шахтарська, Тореза та Лутугіно. Тривають бої за звільнення Сніжного та Первомайська.

Анатолій СИТНИК

Щоб від Карпат аж по Савур-Могилу Державна воля владно процьвіла!

Яр Славутич, 1940

Наш земляк Володимир Даль, який на знак найщирішої поваги до рідного краю підписував свої твори псевдонімом Козак Луганський, присвятив 53 роки титанічної праці складанню «Тлумачного словника живої великоросійської мови». Але, на жаль, упродовж XX століття цю чисту криницю, яка щедро напувала і ніжну поезію, і найгендтнішу прозу, було неабияк замулено і засмічено доволі жорстокими словотворами.

Зараз і не пригадати, кому першому з більшовицьких ідеологів спало на думку оголосити засобом міжнародного спілкування таку собі советизовану мову, до якої послідовно насаджувалися спочатку лише ледь класово забарвлені, а згодом і вельми зневажливі означення-ярлики щодо інших

Під час особистого спілкування з мешканцями Донбасу, яких звозили до Києва ешелонами «Укрзалізниці», дізнався про причину їхнього вибору: «Хоч такий-сякий, але свій, а то інший «бендер» приведе».

Виявилося, правда, що «бендери» в їхньому розумінні – це аж ніяк не вояки з обрізами, котрі раптово повистрибували зі своїх таємних схронів у горах і лісах Західної України безпосередньо на телевізійні екрани й на глянс принадного поліграфічного виконання плакатів і листівок, а звичайні співвітчизники, котрі чомусь усе ще дозволяють собі спілкуватися (і це незважаючи на валуєвські, емські, сусловські, маланчуківські і ще кільканадцять заборонних циркулярів) українською мовою.

Охочим начіпляти ярлики, звичайно, невтямки, що називати україномовних громадян бандерівцями так само параноїдално, як, скажімо, всіх російськомовних – власовцями.

Але ще цинічнішими виглядають спроби (і, на жаль, не тільки ззовні) переконати місцеве населення, що Донбас потребує якогось особливого автоном-

Що видно зі степового кургану?

народів: біло-чехословаки, поляки, фіни; басмачі, самураї, банабаки, чорнозаді, янки (винятково в сенсі «геть!»), чурки, духи й інші нацмени-інороди.

Здавалося, що з розпадом тоталітарної комуністичної імперії, з її войовничою ідеологією класової боротьби і псевдоінтернаціоналізму, усе це пішло в небуття.

Однак на зорі III тисячоліття ми на превеликий подив зіштовхнулися зі спробою витягти з укріплених товстим шаром піли енкаведистських скринь одне з подібних порослих мохом кліше – бандерівці. Не знаю достеменно, з яких підручників черпали знання хвалені політтехнологи, задіяні 2004 року владою в передвиборній кампанії свого єдиного кандидата в президенти України, але переконаний, що видані вони були не пізніше середини минулого століття.

У підсумку вся агітаційна робота звелася тоді до примітивного залякування представників електорату, щиро переконаних, що тільки вони розмовляють людською мовою, армадами бандерівців, котрі прагнуть позбавити їх такої можливості.

ного статусу, оскільки Україна – це десь там серед «цукрового буряка та смерек», а їхній край – ніщо інше як породження Російської імперії періоду Петра I і Катерини II плюс епохи, коли вважалося соромним поважати і любити свою малу батьківщину, домівку і вулицю, а гідним – весь Радянський Союз.

Насправді ж роль Донецької землі у становленні й розвитку української національної ідеї, державності та культури має багатотисячолітні традиції й за значущістю анітрохи не поступається іншим в Україні суцям регіонам.

Величні степові простори нинішніх Донецької та Луганської областей з давніх-давен приваблювали безліч кочових племен і народів. Усі вони залишили той або інший слід на теренах, свого часу найменованих «Диким полем».

Зокрема, гігантські скіфські кургани слугували примітним орієнтиром для наших далеких предків – хліборобів, які поступово залюднили й обжили цей багатий на чорноземі і щедрий на сонячне тепло край, а принагідно принесли на його землі християнську віру, надійним форпостом якої став заснований

ченнями Києво-Печерської лаври Святогірський монастир з печерами на крейдяній горі над Сіверським Дінцем. Але сусідство з кочівниками ще тривалий час змушувало схильних до осілости та господарювання давніх українців мати поряд із реманентом землеробства і зброю для відсічі войовничим наскокам.

За княжої доби захисту теренів, іменованих уже в київських літописах 1187, 1189 і 1213 років Україною, приділяли величезну увагу. Був період, коли особливо докучали половці, які облюбували Донецьку землю, де сучасні археологи знайшли значну кількість скульптурних витворів – кам'яних половецьких баб. 83 рази ходив на степовиків Володимир Мономах.

Успішно відбиваючи їхні наскоки, київський князь досягав берегів Азовського моря. Саме проти половців вирушив у свій, оспіваний у безсмертному «Слові...», похід новгород-сіверський князь Ігор. Описана битва на Каялі, на думку багатьох дослідників, відбулася неподалік від сучасного Слов'янська.

Далі буде

наголос

ПРІОРИТЕТИ

У Міністерстві культури відбулися презентація та експертне обговорення короткострокових пріоритетів і стратегії для розвитку галузі.

У них взяли участь міністр культури Євген Нищук, перший заступник міністра Олеся Островська-Люта та експерти, що представляють різні сфери та галузі культури в Україні.

Основними пріоритетами на найближчий період визначено: стимулювання суспільного діалогу для об'єднання країни; збереження культурного надбання для розвитку теперішніх і майбутніх поколінь; розвиток творчих індустрій як рушійної сили соціальних та економічних інновацій та впровадження європейських стандартів відкритості, прозорості й підзвітності влади громадянам. Також у тексті документа подано візію культурної площини після реалізації стратегії.

«МОЛИТВА ЗА УКРАЇНУ»

Фільм під такою назвою презентували в столичному Українському кризовому медіа-центрі. Йдеться про драматичні події у центрі Києва на майдані Незалежності 2013–2014 років із 21 листопада до 21 лютого.

«У часи інформаційної війни країна-агресор спотворює інформацію, – каже міністр культури Євген Нищук. – А завдяки реально задокументованим кадрам Європа та світ відкриватимуть правду.»

Автором стрічки став режисер і продюсер Євген Афінеєвський. 21 листопада, на річницю початку Майдану, фільм вийде у всеукраїнський прокат.

МОДЕРНІЗАЦІЯ БІБЛІОТЕК

«Бібліоміст» спільно з Міністерством культури України презентували провідні українські бібліотечні проекти. Національний ярмарок під девізом «Міст ваш!» пройшов у НСК «Олімпійський».

За словами першого заступника міністра Олеси Островської-Лютої, Мінкультури всіляко підтримує модернізацію бібліотек. Су-

часні книгозбірні є привабливим об'єктом соціального інвестування з боку держави, неурядових організацій та приватного бізнесу і довели свою життєздатність.

Детальніше на стор. 23.

ДОСВІД ЕСТОНІЇ ТА РЕФОРМИ

Заступник міністра культури, керівник апарату Тамара Мазур здійснила робочу поїздку до Естонської Республіки з нагоди презентації України на Міжнародному оперному фестивалі «Дні опери в Саарема» у місті Курессааре.

На зустрічі з міністром культури Естонської Республіки Урве Тіідус Тамара Мазур підкреслила: українська сторона зацікавлена у перейманні досвіду Естонської Республіки для реформування галузі культурних політики й менеджменту в нашій країні. Виявлено зацікавленість у створенні відповідних спільних експертних ініціативних груп.

Головним гостем фестивалю стала Національна опера України. Представлено «Дона Карлоса» Джузеппе Верді та «Наталку Полтавку» Миколи Лисенка.

ЕКСПЕРТИЗА РОСІЙСЬКОГО

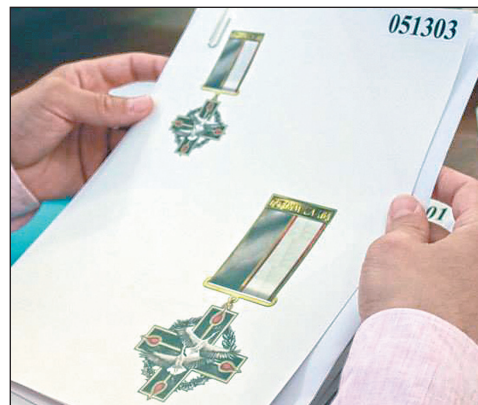
Державне агентство України з питань кіно в рамках упровадження секторальних санкцій у галузі культури щодо Російської Федерації, відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України від 23 липня 2014 року № 278 «Про утворення Комітету з питань застосування санкцій до осіб, що підтримують та фінансують тероризм в Україні», ухвалило наказ про обов'язкове здійснення експертизи (перегляду) фільмів російського виробництва, що плануються до кінотеатрального прокату, на предмет відповідності національному законодавству.

Стрічки «Біла гвардія» («Кінокомпанія Нон-Стоп Продакшн») та «Піддубний» («Студія TRITE») експертами визнані такими, що «демонструють зневагу до української мови, народу та державності», а

«окремі факти спотворені та переписані на користь Росії». Вирішено прокатних посвідчень їм не видавати.

КРАЩІ ЕСКІЗИ ОРДЕНА

У Мінкультури відбулося засідання Комісії з проведення всеукраїнського конкурсу на кращий ескіз знака ордена Героїв Небесної сотні, який проводився 23–28 липня цього року. Подали 17 проектів від 16 конкурсантів (2 – в авторському колективі із двох осіб). Учасниками змагання стали митці з Дніпропетровщини, Сумщини, Одещини, Івано-Франківщини, Чернігівщини, Львівщини та Києва.

Відзначено три ескізи відзнаки (з рекомендаціями доопрацювання): Тараса Возняка та Костянтина Ковалишина (Львів), Олександра Сопова й Алевтини Несіної-Інькової (Київ) та Олексія Руденка (Київ).

ВИСТУП ПЕРЕД БАТАЛЬОНОМ

Міністерство культури України за підтримки Благодійного фонду Арсенія Яценюка «Відкрий Україну» та Міністерства оборони України четвертий місяць посилює реалізує мистецький проект «Народна філармонія». Відомі митці з концертами виступають перед військовими по всій Україні, зокрема в зоні АТО.

Головним завданням творчий колектив вважає забезпечення миру і єдності нашого суспільства та підняття бойового духу української армії під гаслом «Єдина країна». Днями артисти виступили перед батальйоном «Донбас».

ФІЛАРМОНІЯ – ВОЇНАМ

За інформацією Департаменту культури, туризму, національностей та релігій Запорізької облдержадміністрації, артисти Запорізької обласної філармонії подарували кон-

церт військовослужбовцям, які служать в Південному Сході України. Серед них були ті, хто стоїть на передових рубежах захисту Батьківщини.

Лунали естрадні композиції, хіти світової класики, інструментальні твори. Провідні митці обласної філармонії: народна артистка України Любов Малицька, солісти Микола Кветков, Юлія Якса, Ярослав Ніколаєв, ведучі Вікторія Медвідь та Максим Козолуп – висловили вдячність бійцям за героїзм, проявлений у тяжкі години сьогодення.

РЕКВІЕМ ЗА ЗАГИБЛИМИ

Департамент культури і туризму Харківської облдержадміністрації повідомляє: на площі Свободи у Харкові відбувся реквієм за загиблими у Боїну 777 «Малайзійських авіаліній». Участь у ньому взяли голова Харківської обласної державної адміністрації Ігор Балута та виконуючий обов'язки його заступника Іван Варченко.

Десятки людей запалили лампадки, поклали квіти, розклеїли фото загиблих на бетонній конструкції та вшанували їхню пам'ять хвилиною мовчання.

Прозвучали твори Ремо Джадзотто, Петра Чайковського, Людвіга ван Бетховена та інші.

Прес-служба Міністерства культури України

Вічна пам'ять голові Національної спілки письменників України

Віктору БАРАНОВУ

«...Я до себе кажу і до кожного з вас: – Говори! Говорімо усі, хоч ми й добре навчилися мовчати! Запитаймо у

себе: відколи, з якої пори почали українці себе у собі забувати?..»

Український поетичний світ сьогодні осиротів... На шістьдесят третьому році життя перестало битися серце українського поета, голови Національної спілки письменників України, головного редактора літературного журналу «Київ» та одвічного борця за правду в Україні – Віктора Федоровича Баранова.

Усе своє життя Віктор Федорович присвятив видавничій роботі. З-під його пера у світ вийшли зворушливі збірки віршів та повістей, а славне почуття гумору подарувало гострі та актуальні гуморески. Утім, червоною ниткою усіх його творів була Україна: часом натхненна та меланхолійна, але завжди вольова та готова до боротьби. Таким був і він сам, коли у лавах Спілки письменників відстоював честь та гідність кожного українського митця.

Віктор Федорович Баранов відійшов у вічність, залишаючи по собі смуток і водночас світлий спомин і гордість за те, що ми мали щастя жити в один час.

Хочу висловити щире співчуття рідним і близьким Віктора Баранова. Нехай земля йому буде пухом, а Господь посилає життя вічне та вічну весну на Небесах.

Міністр культури України
Євген Нищук

редактор
Світлана СОКОЛОВА

акцент: АТО

Піснею захисти!

17.07.2014
Ми співчуваємо

■ ДНІПРОПЕТРОВСЬК

Музей українського живопису, створений у місті з приватної ініціативи, продає картини, аби купити бронжилети. Виставка-продаж завершилася благодійним аукціоном, на якому представили 30 найкращих робіт з експозиції. Закладу вже вдалося заробити для армії майже 38 тисяч гривень.

■ ЗАПОРІЖЖА

Інтернет-аукціон «Свій до свого» організував запорізький історик Едуард Андрущенко. В асортименті – книги, іграшки. Футболка коштує, наприклад, як дві пари армійського взуття.

■ ТЕРНОПІЛЬ

83-річний тернопільський художник Григорій Мороз віддав свої чотири роботи громадським активістам, які збирають кошти для українських військових. Вони продаватимуть картини й використовуватимуть кошти на закупівлю спорядження для бійців, які служать у зоні АТО. Митець сподівається, що таким чином його три пейзажі й один натюрморт врятують життя українським військовим.

■ ЗАПОРІЖЖА

Запорізький музикант, учасник вокального шоу «Голос країни» Арсен Мірзоян бере участь у благодійному турі «Підтримай наших» у зоні АТО. Він поширив в Інтернеті свій відеоролик «Край неба».

■ ЛЬВІВ

Український письменник Юрій Винничук прокоментував падіння літака Боїнг-777 на своїй сторінці у Фейсбуці. Він пише: «Донбас хотів, аби його почули в Україні, то тепер його почув увесь світ, який оглядає відео і чує, як там тішаться збитим літаком. А потім патрають валізи, знімають із трупів прикраси, розтягують метал на брухт».

ГО «Форум видавців» та Економічний бойкотний рух дійшли згоди щодо продажу виданих у Росії книжок на цьогорічному книжковому ярмарку (10–14 вересня, Львів). Присутність російських видавців визнана небажаною, тому їх на ярмарку не буде.

Українські книготорговельні компанії попередять про недоречність реалізації видань російського походження в умовах сьогодення. Якщо вони все-таки вирішать торгувати, то будуть зобов'язані маркувати книжки згідно з ухвалою Львівської міської ради від 10 липня 2014 року. Наліпками для маркування забезпечить ГО «Форум видавців», що також контролюватиме дотримання вимог ухвали.

Світлана СОКОЛОВА

Співачка Ярослава Руденко (Кривошеєва) у захваті від високих моральних якостей захисників України в зоні АТО.

Як тільки сусідня держава почала проявляти агресію щодо Батьківщини, пані Ярослава загорілась бажанням її захистити, записавшись на курси стрільців, але чоловік порадив: «Артистко, захисти піснею!»

Із ансамблем Збройних Сил України солістка цього колективу та Національної філармонії поїхала в гарячі точки. Старенький автобус без кондиціонера, ночівля в казармі, солдатський раціон, виступи в полі та лісі під Слов'янськом, на кордоні з Росією... Це не завадило заспівати визволителям жартівливих пісень, які були обрані, щоб хлопці відпочили душею. І лунали українські народні «Ой там на товчку, на базарі», «Ось бач, яка я!», «Чому дівки не йдуть заміж?» та інші.

ТАКИ ДОРОСЛІ СЛОВА

Багато об'їздили гарнізонів, госпіталів. Були зворушені, коли бійці після концерту подарували артистам власноруч зібрані букети із польових квітів. Військовим оголосили, що вони можуть писати листи рідним, які розішлють у Києві.

«Мамо, я сьогодні вперше пішов захищати Україну і чув, як

наді мною свистять кулі й стугонить земля від танків», – цей лист пройняв співачку. «Він юний, а слова дорослі. В очах 18–19-річних горить іскра патріота, готового покласти життя за незалежність нашої держави», – говорить Ярослава Руденко.

Перш ніж заспівати пісню «Варенички» (О. Семенов, В. Крищенко), Ярослава запитала: «Чи є хтось із Полтавщини? (сама родом звідти, – Авт.) – Виконуватиму пісню про національну страву цього регіону».

Підняли руки хлопці із Полтави, Карлівки, Лубен... Зустрічали її, як рідну сестру.

Вразило, що зустріла генерала, якого бачила в Києві. На запитання: «Що ви тут робите?» він відповів: «Те, що маю робити», і повідомив: його сини теж служать – один у танковій бригаді, інший лікується від поранень під Луганськом, але хоче знову захищати свою землю.

ПЕСИК НА ЙМЕННЯ БТР

Неможливо забути, як троє хлопців із Кіровоградщини, що стояли біля танка, тримали біленьке цуценятко. Коли під Слов'янськом наші розгромили блокпост сепаратистів, собака та інші її малюки загинули, лишилося одне.

Але як його взяти? Молока в солдатів немає. Тож вирішили піти, але тваринка так плакала, що душа не дозволила. І от вона вже місяць у бійців. «Як назвали?» – поцікавилась артистка. І почула: «БТР! Після війни заберемо його додому. Він для нас наче талісман».

А що ж місцеві жителі? Здивовані: ми ж сучасні люди із розвиненим розумом, а Путін робить такі помилки. У нього теж є діти!

Пані Руденко співає твори на слова Шевченка в програмі «Обнімійся, брати мої!», презентованій у червні у Національній філармонії. І має надію об'їздити з нею всю Україну.

На фото Ярослава РУДЕНКО (КРИВОШЕЄВА)

Миротворці

У музеї «Київська фортеця» відкрилася експозиція, присвячена українським миротворцям, під назвою «Бачити, щоб знати».

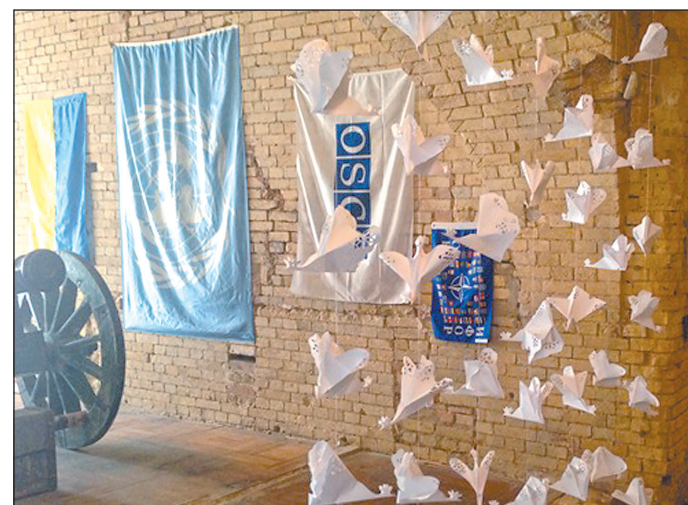
На виставці маєте змогу повернутися назад у часі, побачити на світлинах життя українських миротворців під час військових навчань або служби. У цьому допоможуть три зали. У кожній можна знайти фото з Герцеговини, Іраку, Боснії та інших країн. Також дізнається більше про форму миротворців, їхні емблеми, відзнаки та нагороди.

Один із виставкових залів прикрашений білими па-

перовими лелеками, в іншому – велике дерево із синьо-жовтими стрічками та ляльками-мотанками. Журавлі – символ миру. Організатори хотіли показати, що Україна має бути мирною, незалежною і головне – цілісною державою. А ще хочуть донести ці символи миру та єдності до народу.

Неподалік від експозиції стоїть стіл, на якому паперові лелеки. А ще – папір та книжка з оригами, за малюнками якої кожен має змогу зробити паперового птаха на знак миру.

Ганна ПЕТРЕНКО

редактор
Аліна ОНОПА

хроніка

■ АНОНСИ

1 серпня в Центральному державному архіві зарубіжної україніки відкриють документальну виставку «Біля витоків Світового конгресу вільних українців».

2 серпня у Києві, на майдані Незалежності, біля Демократичного центру захисту молоді та народу України буде посаджене дерево миру, перемоги демократії та початку процвітання України.

2 серпня у Львівському парку культури пройде фестиваль фарб «Lviv Holi Fest».

2–3 серпня у «Парку Київська Русь» відбудеться розважально-пізнавальна програма «Слов'янські ігрища».

3 серпня у Слов'янську пройде марш підтримки України.

4 серпня у столичному Музеї гетьманства відкриється виставка живопису одеської художниці Варвари Гаврилук «Барви натхнення».

7 серпня у конференц-залі Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва України відбудеться концерт циклу «Жан-Філіп Рамо: клавирна творчість» українського піаніста, лауреата премії імені Лева Ревуцького Євгена Громова.

9 серпня у селі Легадіно на Черкащині пройде фестиваль «Трипільська Толока».

Із **9 серпня** у місті Сколе, що на Львівщині, відкривається дитячий історичний табір у Карпатах «Смайлики», тематика якого – «Подорож у Княжі часи». Гасло табору: «Учитись відпочиваючи».

До **31 серпня** у Черкаському обласному художньому музеї проходить виставка плакатів «Україна вражає».

До **31 серпня** у столичній галереї «Камера» триває фотовиставка Максима Дондюка «Українська весна», присвячена трагічним подіям Майдану і війні на Сході країни.

До **31 серпня** у київській галереї «Цех» триває виставка миколаївського художника Рустама Мирзоева «Уголь». Роботи виконані з використанням вугілля.

До **1 вересня** у Національному центрі народної культури «Музей Івана Гончара» триває виставка, де представлені півсотні рушників 30-х – 60-х рр. II пол. XX століття, зібрані з усієї України. А також виставка «Воїн», присвячена темі воїна в народній картинці та іконі.

У залах «Хлібні» Національного заповідника «Софія Київська» діє виставка «Уся правда про Крим. Пленерні хроніки», на якій представлено понад 100 робіт, виконаних українськими художниками кількох поколінь за більш ніж півстоліття мистецького «освоєння» Криму.

ЛАТВІЯ

Переможницею конкурсу молодих виконавців «Нова хвиля-2014», що проходив у юрмальському концертному залі «Дзінтарі», стала учасниця від Грузії Нуца Бузаладзе. Друге місце посіла українка Вікторія Петрик. Третє зайняв також учасник від України В'ячеслав Рибіков.

НІМЕЧЧИНА

Письменник Юрій Андрухович став лауреатом Німецької премії імені Ханни Арендт, яку призначають за боротьбу за незалежність та політичний погляд.

Премія присуджується Фондом імені Генріха Бюлля та містом Бременом. За словами журі, Андрухович тісно пов'язаний із демократичним рухом, він проявив мужність та відвагу в боротьбі за майбутнє своєї країни.

МОЛДОВА

19-річна художниця з Молдови Валерія Дука намалювала на піску своє бачення трагедії малайзійського Боїнга в небі над Україною.

Валерія вважає, що багато хто розглядає трагедію кризис призми кількості загиблих – 298 осіб, – але не всі замислюються, що це були звичайні люди, які жили своїм життям, яке в одну мить обірвалося.

КИЇВ

Лауреатами VII Всеукраїнської виставки-конкурсу імені Георгія Якутовича, яка відбувається раз на два роки, стали: у номінації «Книжкова графіка» – Романна Рубан, у номі-

нації «Естамп» – Петро Малинка, «Акварель» – Анатолій Марчук, «Оригінальна графіка» – Анатолій Фурлет.

ХАРКІВ

Режисер Ігор Піддубний розпочав роботу над документальним фільмом про Степана Бандеру російською мовою, який буде призначено насамперед для мешканців Сходу України і росіян.

Фільм має стати розвінчуванням міфів і для самого ре-

жисера. Це він робить за допомогою документів, історичних книг та особистих зустрічей із повстанцями та їхніми нащадками.

Після виходу цього фільму на екрани, Ігор Піддубний планує зняти стрічку про Донбас і його жителів – дослідити заселення цього краю, хто його мешканці і чим вони відрізняються від решти українців.

ПОЛТАВА

Полтавський громадський Шевченківський комітет та комітет пам'яті Володимира Степанюка провели міжобласний дводенний марафон єдності «Шевченко – Гоголь». Пройшли від Полтави до селища Гоголеве Шишацького району. До акції залучили дніпропетровців. Під час ходи несли 23-метровий Державний прапор і співали Гімн України.

КИРОВОГРАД

В Обласному художньому музеї розгорнуто експозицію «Відчуття смаку» члена Національної спілки майстрів на-

родного мистецтва України Андрія Ліпатова (1960–2010). Виставка присвячена пам'яті художника та 50-річчю від дня його народження.

СУМИ

У міській галереї проходить виставка художника Леонтія Костур-Шаргородського. Художник-автодидакт, кераміст, живописець, сценограф Леонтій Феофанович створив більше 300 авторських скульптур із кераміки та дерева, які відтворюють світ народних звичаїв, обрядів і побуту. Його стиль називають «костуризмом».

ЗАПОРІЖЖЯ

20–21 серпня покажуть ландшафтну постановку опери «Запорожець за Дунаєм». До створення вистави залучені колективи та солісти Запорізької філармонії, а також провідні оперні виконавці з Дніпропетровська. Загалом 150

артистів. Однією з головних складових мистецького проекту є місце його проведення – історико-культурний комплекс «700-річний Запорізький дуб», який на час вистави перетвориться на театр просто неба.

МАРІУПОЛЬ

Центр сучасного мистецтва і культури імені Куїнджі на підтримку мирного плану Президента України представляє виставку народних творчих об'єднань міста Маріуполя «З Україною в серці».

Жителям міста будуть представлені такі експозиції: виставка художнього скла Асоціації підприємств скляної промисловості «Скло України», вишитих українських рушників, картин, медальєрного мистецтва.

ВІННИЦЯ

В Обласному краєзнавчому музеї до 17 серпня проходить виставка світлин «Духовне життя очима вінницьких фотомайстрів», приурочене 1026-й річниці Хрещення Київської Русі. Презентовано роботи місцевих фотохудожників.

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ

У Державному історико-культурному заповіднику «Межибіж» відбудеться Всеукраїнський фестиваль авторської пісні «Чумацький шлях», присвячений 70-річчю від дня народження Олександра Авагяна – легендарного історика, археолога, спелеолога, поета-барда, що започаткував новий вимір сучасної молодіжної культури України як композитор і виконавець.

Матеріали фестивалю увійдуть до фільму про Олександра Авагяна, який покажуть 11 листопада цього року в Київському будинку кіно.

ЧЕРНІВЦІ

В Обласному художньому музеї відкрилася виставка під назвою «Греєклектика» художника з Івано-Франківська Сергія Григоряна. Картини виконані у стилі гуцульської кераміки. Кожна робота з

підписом-строфами гуцульських коломийок, які збігаються із відображенням на полотнах.

ЛЬВІВ

На площі Ринок відродили традицію майже столітньої давнини – «Львівського лицаря». Усі, хто робитиме внески на потреби української армії, можуть забити цвяшок із гербом України у дерев'яний щит фігури святого Юрія Змієборця – покровителя Львова.

Перший такий лицар був створений 1916 року для залучення благодійних пожертв на потреби війська, що протисто-

яло агресії з боку Російської імперії.

Організатори стверджують, що лицар стоятиме, доки триватиме російська агресія на Сході України.

ТЕРНОПІЛЬ

Художниця Марія Ділай організувала Всеукраїнську виставку живопису «Майдан Гідності», яку можна оглянути в Обласному державному архіві.

До мистецького проекту проявили інтерес у Брюсселі, Парижі, Варшаві. Крім Тернополя та Бережан, виставка поїде до Харкова, Рівного, Хмельницького, Полтави та інших міст.

ЛУЦЬК

«Отримай гарне фото та допоможи українській армії», – так закликають лучани приєднатися до благодійної акції. На Театральній площі міста можна сфотографуватися й отримати професійну патріотичну світліну. На зібрані кошти придбають кевларові шоломи та інший необхідний захист для військових.

ІВАНО-ФРАНКІВСЬК

Громадський інститут аналітики та Молода Просвіта оголосили про початок літературного конкурсу есе «Мій Франко», який присвячений 158 річниці від дня народження Каменярка. Есе повинно містити 158 слів. Переможців оголосять 27 серпня під час проведення традиційних Франкових читань.

редактор
Надія СОКОЛЕНКО

театр

ПЛЮТИ

Із 18 до 24 серпня на території комплексу «Літературно-мистецькі Плюти» (дача Олександра Корнійчука) відбудеться Міжнародна літня школа «Режисер – драматург – “dramaturge”»: Формування ідеї». До участі запрошуюються: режисери, драматурги, арт-куратори, керівники літературно-драматургічних частин, критики і театрознавці, актори та сценографи.

Сьогодні одним із нагальних завдань для українських театрів є встановлення діалогу з глядачем. Сцена від початку має потенціал для того, щоби стати відкритою платформою для дискусій, спілкування різних груп.

Фахово відсутній у структурі українського театру, «драматург» в театрі європейському бере на себе функції такого медіатора між суспільством (спільнотою міста) і театром. «Драматург» формулює актуальну для певного соціально-політичного середовища ідею та працює в команді з режисером і автором над створенням вистави.

Мета проекту: сформувати робочі групи нового типу «режисер – драматург – “dramaturge”», які б продовжили співпрацю у наступних двох етапах проекту, які проходять у Львові та Херсоні до кінця 2014 р.

Серед тренерів Міжнародної літньої школи Мартін Цецко (Польща), Йоанна Віховська (Польща), Горан Іннъяч (Сербія), Года Дапшене (Литва), Валерій Мамонтов (Україна), Наталя Ворожбит (Україна).

Надія СОКОЛЕНКО
Фото Кристофа ЯЖЕМБСЬКОГО

ДОНЕЦЬК

Художній керівник Донецького оперного театру Вадим Писарев повідомив, що 29 липня його колектив не зміг відзначити 15-річчя від дня смерті легендарного співака Анатолія Солов'яненка, ім'я якого носить театр.

Сезон цьорогоріч закінчився набагато раніше. Із великим труднощами артистам балету і оперним виконавцям вдалося протриматися до 10 червня. Потім усіх працівників відправили у відпустку за власний рахунок. Більшість покинула місто.

Донецький театр знаходиться нині під обстрілом. Поки що будівля не постраждала. Там є вартові, посилена охорона. Однак керівник не впевнений, що так буде і надалі. Планів на майбутній театральний сезон також немає. «Ми не знаємо, коли скінчиться війна і чи буде збережена будівля театру», – сказав Вадим Писарев.

Ліліана ФЕСЕНКО

Надія СОКОЛЕНКО

Цього року театральний сезон затягнувся. Чимало театрів були вимушені продовжити роботу, а Національний театр імені Івана Франка під завісу сезону в середині липня подивувався прем'єрою – першопрочитанням на його сцені п'єси «Носороги» класика театального авангарду і театру абсурду Ежена Йонеско.

Втілювати абсурдистську п'єсу на сцені франківців узявся Андрій Приходько, учень легендарного Петра Фоменка. Він сам чудовий актор та режисер, почерк якого вирізняється особливою театральністю і

гротесковістю. Вистави Андрія часто перетворюються на феєричні шоу. Також Приходько вирізняється винятковою, пристрасною любов'ю до тварин. У його першій після повернення в Україну виставі в Молодому театрі – «Шельменко 2» за «Шельменком-денщиком» Г. Квітки-Основ'яненка – провінційність зображуваного світу була підкреслена фігурами слонів, які немов зійшли з міщанської полицьки, але були розфарбовані зеленим у червоні цятки і за потреби перетворювалися на сад. Про феєричних тварин у стилі Катерини Приймаєнко із «Шякунтали», мешканців божественного саду, годі й згадувати.

А після перегляду «Носорогів» у Театрі імені Франка, можна із прикрістю припустити, що цю п'єсу режисер обрав для постановки передусім,

аби запустити на сцену й у глядацьку залу величезних носорогів (художнє оформлення вистави – Богдан та Олена Поліщуки).

А також, аби інтермедійною завісою час від часу зі страшним гуркотом проносилися тині грубошкірих, позбавлених романтизму, сповнених тваринного шалу, підвладних лише інстинктам носорогів.

Вважається, що «Носорогам», написаним Еженом Йонеско в 1960 році, притаманна загалом антитоталітарна спрямованість. І справді, ця п'єса про те, як важливо за будь-яких обставин лишатися людиною. «Носороги» цікаві ще й тим, що це не просто ода людяності та особистій свободі, а й зображення процесу перетворення людей на когось

іншого, хай і на носорогів. Під абсурдистським соусом подається серйозне дослідження механізмів формування масової свідомості.

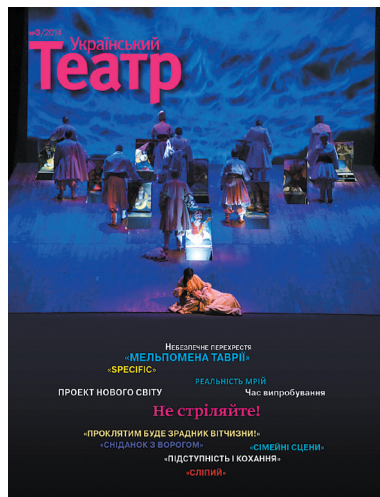
Прикро, що до таких сенсів і роздумів над суттю п'єси доводиться пробиратися через надмірну гротесковість, перенасичену гіпертрофованість образів, певну розладнаність ансамблю вистави. Можливо, що в наступному ювілейному для франківців театральному сезоні, який розпочнеться наприкінці серпня, деякі недоліки спектаклю буде подолано, й із зізнанням у любові до тварин, вона перетвориться на справжнє кохання до людини, її особистості та права на свободу.

Фото Валерії ЛАНДАР

Новий номер «Українського театру»

Нині в кожного з нас наново вимальовується картина світу, змінюється коло друзів і ворогів. І добре, коли ці пристрасті киплять лишень у френд-стрічках соціальних мереж.

На Сході України для більшості категорії «друг» і «ворог» набули інших, значно серйозніших смислів, поставили перед необхідністю життєво важливого вибору. Перед очима мерехтять слайди новин із кількістю вбитих і поранених, полонених і безвісти зниклих. Небесна сотня Майдану чи не щодня отримує поповнення – найкращих, найсміливіших, тих, хто в усі часи їдуть на фронт у перших ешелонах... Тож де в цій веремії місце театру? І що буде потім, коли «активна фаза» скінчиться, і всім доведеться знову вчитися

довіряти друзям і прощати ворогів? Відповіді на ці запитання ми шукали у спектаклях з України та... Словенії, однієї з балканських країн, де не з чуток знають, як важко буває оговтатися після війни.

Останні місяці відзначилися й особливою увагою до української сучасної драматургії – проект «Театр сучасного драматурга» у Львові, фестиваль-презентація української драматургії Specific у Брно (Чехія), читка «Maidan: Voices from the Uprising» за «Щоденниками Майдану» Наталі Ворожбит та Андрія Мая у Лондонському театрі «Royal Court».

Про вищезгадане можна прочитати у свіжому 3 номері журналу «Український театр», який вже у продажу.

Надія СОКОЛЕНКО

редактор
Євген БУКЕТ

інформаційний простір

■ ІГОР КОСТЕНКО

20 лютого 2014 року під час протистояння у Києві трагічно загинув Ігор Костенко – журналіст, студент-географ.

Ігор був редактором української Вікіпедії, писав під ім'ям Ig2000. Зареєструвавшись у 2011 році, створив більше 280 статей, зробив понад 1600 редагувань. Мав широке коло енциклопедичних інтересів – писав зі спортивної тематики, географії, економіки та про історію українського війська. Стаття про есмінець «Незможник» українського та радянського флоту початку ХХ століття отримала статус «доброї статті».

Він також активно займався популяризацією української Вікіпедії в соціальних мережах, через які намагався залучати нових дописувачів.

У серпні 2013 року Ігор запропонував провести Вікіфлешмоб – запросити в якийсь святковий день якомога більшу кількість українців написати нові статті до Вікіпедії. Він вірив, що це допоможе поповнити Інтернет-енциклопедію тисячами нових статей за день та розробив стратегію його реалізації, однак до його проведення, на жаль, не дожив...

Вікіфлешмоб було проведено 27 квітня 2014 року в пам'ять про Ігоря Костенка.

■ ОЛЕГ КОВАЛИШИН

23 травня 2014 року в бою із сепаратистами трагічно загинув активний дописувач української Вікіпедії – Raider (справжнє ім'я – Олег Ковалишин), доброволець батальйону «Донбас».

Олег працював програмістом та аналітиком. Він зареєструвався у Вікіпедії в 2007 році. Був одним із найактивніших вікіпедистів, зробив близько 20 тисяч редагувань та започаткував майже тисячу нових статей. Працював над проектом статей, які потребували поліпшення. Олег брав активну участь в обговореннях правил та політик Вікіпедії, а також відвідав кілька «вікізустрічей» – заходів, на яких користувачі Інтернет-енциклопедії спілкуються в реальному житті.

Найбільше статей написав з історичної тематики – передусім історії Стародавнього світу та епохи Середньовіччя. Стаття «Народи моря» отримала статус «доброї статті».

У квітні 2014 р. Олег записався добровольцем до батальйону «Донбас». У підрозділі узяв таке ж псевдо, як і у Вікіпедії – «Рейдер». 23 травня батальйон «Донбас» потрапив у засідку терористів поблизу села Карлівки на Донеччині. Під час бою хлопця знищив одного терориста, був важко поранений, проте відмовився здаватися. І був розстріляний із підствольних гранатометів...

Українська Вікіпедія: десять років і півмільйона статей

Євген БУКЕТ

2014 рік – ювілейний для української Вікіпедії. У січні вільна Інтернет-енциклопедія, яку може редагувати кожен охочий, відсвяткувала десятиріччя з часу написання першої статті, а у травні – досягнула позначки у півмільйона статей.

Про здобутки і перспективи сучасної «скарбниці знань» говорили учасники четвертої української Вікіконференції, що відбулася 26–27 липня в приміщенні Київського університету імені Бориса Грінченка. Організувала захід громадська організація «Вікімедіа Україна», яка є регіональним відділенням Фонду Вікімедіа в нашій країні.

За кількістю статей українська Вікіпедія на 16-му місці серед усіх у світі. Утім, чи кількість статей – це найважливіший показник для Вікіпедії? Адже сам факт існування статті мало що говорить про обсяг інформації в ній. Та й за обсягом інформації українська Вікіпедія не пасе задніх – зараз вона містить понад 2,8 гі-

габайтів тексту і посідає 12-те місце за розміром бази даних серед усіх мовних розділів вільної енциклопедії. Такі показники – результат праці відносно невеликої кількості активних редакторів, які щороку збираються на майже наукове обговорення досягнень і планів проекту. Попередні Вікіконференції пройшли у Львові (2011), Харкові (2012) та Вінниці (2013).

У цьогорічній конференції в Києві взяли участь редактори Вікіпедії з різних куточків України, зокрема з Києва, Київської, Вінницької, Дніпропетровської, Житомирської, Івано-Франківської, Львівської, Одеської, Полтавської, Тернопільської, Харківської, Херсонської, Чернігівської областей, а також Автономної Республі-

ки Крим. Форум також відвідали гості: Асаф Бартов, голова грантового комітету Фонду Вікімедіа та Південного партнерства зі США, Володимир Медейко, директор некомерційного партнерства «Вікімедіа РУ» та Юліан Зелінський, голова ревізійної комісії товариства «Вікімедіа Польща».

Серед тем, що були висвітлені та обговорені на Вікіконференції, слід відзначити розвиток кримськотатарського мовного розділу Вікіпедії, ліцензування файлів у Вікісховищі, досягнення та нові пропозиції щодо проведення фотоконкурсів «Вікі любить пам'ятки» і «Вікі любить Землю», освітньої програми Вікіпедії, програми співпраці з бібліотеками, галереями, музеями та архівами «БоГе-

МА», Вікіекспедицій, музичних проєктів та QR-кодів. Було розглянуто й низку організаційних та технічних питань. Зокрема, в цьому році «Вікімедіа Україна» планує прийняти в нашій державі третю зустріч вікімедійців Центральної та Східної Європи.

На фотознімку: учасники конференції

Вікіпедію люблять

«Один із сошкою, семеро з ложкою» – приказка, яку беруть для випадків, коли працює однієї людини користуються кілька людей.

В українській Вікіпедії це співвідношення не 1:7, а щонайменше 1:5 000. Щомісяця українську Вікіпедію із різним рівнем інтенсивності редагує лише 2000 людей. Це надзвичайно мало, якщо порівнювати із кількістю тих, хто користується цією енциклопедією.

Вікіпедію люблять. До неї звертаються за знаннями. У ній знаходять відповіді на запитання. Вона допомагає зорієнтуватися в океані інформації. Як віддячити Вікіпедії? Є кілька способів. Найбільш ефективний і бажаний – поліпшити існуючу, або створити нову статтю. Інший

спосіб – домовитися з автором довідкового чи енциклопедичного видання і взяти у нього дозвіл на вільне поширення цього твору, щоб його можна було використати для наповнення Вікіпедії. Інший варіант допомоги – вступити до організації «Вікі-

медіа Україна» і брати участь в організації вишкочів із редагування Вікіпедії, експедицій, конкурсів. Якщо все це для вас непосильне, є найпростіший спосіб – перерахувати гроші за адресою, вказаною на сайті Вікіпедії.

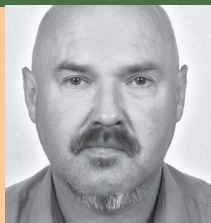
Майбутнє української Вікіпедії найбільше залежить від кількості людей, які її редагують. Тому головними проблемами є подолання психологічного бар'єру, подолання боязні, що у Вікіпедії можна щось безповоротно зіпсувати, подолання непотрібної скромності та недооцінки власних знань і здібностей. Будьте сміливими – редагуйте Вікіпедію!

Юрій Пероганіч, генеральний директор Асоціації підприємств інформаційних технологій України, засновник ГО «Вікімедіа Україна».

ПРИНАГІДНО

Юрій Йосипович Пероганіч народився 11 липня 1961 року в селі Сможе Сколівського району Львівської області. Живе та працює в Києві. Генеральний директор Асоціації підприємств інформаційних технологій України, ініціатор створення та співзасновник громадської організації «Вікімедіа Україна». Член Національної спілки краєзнавців України. У 2013 разом із дружиною, Тетяною Череп-Пероганіч, заснував мистецький веб-портал «Жінка-українка».

редактор
Сергій БАХІН

україна і світ

THE KLEZMATICS

Нещодавно у Національній музичній академії імені Чайковського відбувся концерт володарів премії GRAMMY американських музикантів THE KLEZMATICS.

25 років поспіль, із моменту свого заснування, THE KLEZMATICS виконує кількостотрічну клезмерську музику, яка була майже забутою в США, а також традиційну єврейську музику. І ще, як з'ясувалося, й будь-яку східну, що всотала у свою основу автентичне коріння єврейської музичної культури.

Артисти завітали в Україну, бо перейнялися патріотизмом, що відродився та запанував на нашій землі. Власне, Нью-Йорк, звідки приїхали музиканти, демографічно дуже схожий до України. Там також не кожен і не завжди думає про своє історичне минуле та ідентифікацію своєї культури. А учасники гурту – такі, американці й водночас патріоти свого народу. Їм вдалося змінити, осучаснити лице сьогоднішньої їдишистської культури. Концерт THE KLEZMATICS зібрав шалену кількість прихильників колективу та їхньої музики.

Перед концертом артисти побували на Майдані й навіть виступили там, що ддало їм особливої енергетики. А саксофоніст Френк Лондон прикрисив свій інструмент синьо-жовтою стрічкою, яка символізувала солідарність із Майданом та відчуття комфорту від перебування в Україні.

Концертна програма була насичена не лише енергетичним драйвом, але й ностальгічними нотами історичної пам'яті. Якось особливо прозвучав твір «Єрусалим», що змусив піднятися присутніх у залі. Весело, як на одеському «Привозі», дзвеніли шлягери, під які охочі потанцювати відривалися на повну. Віртуози-музиканти Лорін Скламберг, Френк Лондон, Пол Морріссетт, Метт Дарріо, Ліза Гуткін та ударник Річі Баршай феєрично зливалися в ансамблі. У концерті взяв участь київський музикант Пушкін, який виконав хітові твори разом з американськими зірками так блискуче, що викликав почуття гордості за своїх...

Леся САМІЙЛЕНКО

ЮРМАЛА

Уродженець Росії виконавець Іван Дорн став об'єктом нападок російського депутата Віталія Мілонова. Останньому не сподобалося, що український виконавець вийшов на сцену в чорній футболці з тризубом під час виступу на музичному фестивалі в латвійській Юрмалі. Кумир української та російської молоді виконав єдину пісню, що в нього є українською мовою, до того ж вигукував «Будьмо, гей!»

Мілонов запропонував Дорна занести в чорний список Росії і не впускати на терени країни. Іван не надто перейнявся погрозою, адже не так уже й часто буває на історичній батьківщині.

Американська допомога голодуючій Україні

Сергій БАХІН

Виставка з такою назвою відкрилася у Національному музеї «Меморіал пам'яті жертв Голодоморів в Україні».

Українці вже багато знають про спричинений комуністами Голодомор у 1932–1933 рр. Але набагато менше відомо про перший, спровокований більшовиками на початку 20-х років після громадянської війни.

У ці роки Україна втратила мільйони людей, утім допомога американців (та інших закордонних донорів) врятувала життя багатьом нашим співвітчизникам. Днями в Залі пам'яті музею відкрилася виставка «Американська допомога голодуючій Україні. 1921–1923», що складається з архівних документів, інформаційних плакатів, відеофільму, панно...

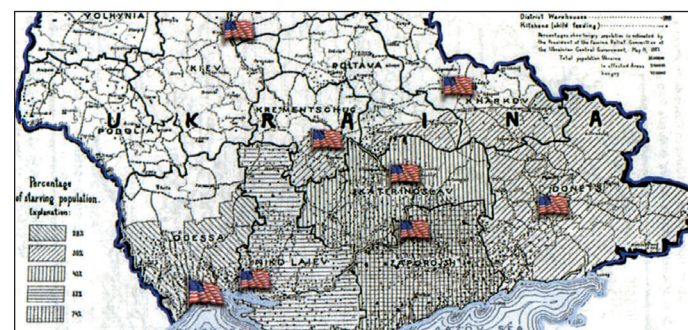
У 1921 році в Україні було зібрано 5,7 мільйонів тонн зерна. Переважно у центральній частині, бо в цей же час у південно-східних регіонах вродило менше. Але цього врожаю вистачило б для потреб усієї Укра-

їни, проте втрутилася Москва... Ще з 1920 року в Росії тривав голод, зумовлений економічною політикою радянської влади. Тож рятувати жителів Поволжя та інших регіонів вирішили за рахунок українців. Із 5,7 млн. тонн зерна, зібраних на наших землях, до Росії було вилучено 3,8 млн. Того залишку, очевидно, не вистачило для потреб наших земляків. Із грудня 1921 року голод охопив щонайменше п'ять губерній республіки: Миколаївську, Донецьку, Запорізьку, Одеську та Катеринославську (нині Дніпропетровська область).

За даними представника Міжнародного комітету допомоги голодуючим В. Квіслінга, в лютому 1922-го в цих регіонах голодувало 8 мільйонів людей, 2,5 млн. абсолютно не мали що їсти, решта харчувалася соломомою, лузгою, лущинням, м'ясом собак, кішок, пацюків...

голодуючим В. Квіслінга, в лютому 1922-го в цих регіонах голодувало 8 мільйонів людей, 2,5 млн. абсолютно не мали що їсти, решта харчувалася соломомою, лузгою, лущинням, м'ясом собак, кішок, пацюків...

Спостерігалася значна кількість випадків людодержерства і трупоїдства. Українські газети у Канаді негайно забили тривогу...

Радянська влада звернулася за допомогою до міжнародних організацій, тож незабаром був укладений договір між більшовицьким урядом і Американською адміністрацією допомоги (ARA), на чолі якої був міністр торгівлі США Герберт

Гувер, майбутній Президент. У січні 1922-го ARA відкрила перше представництво в Одесі, а її представники відвідали ще й Харків, Миколаїв, Катеринослав, Олександрівськ тощо, визначивши ситуацію катастрофічною.

Із весни 1922 року ARA (разом із американським єврейським розподільчим комітетом «Джойнт») створюють ідальні по всій республіці, де вже з липня годували більше 1 мільйона дітей (з наданням одягу, медичної допомоги), а також понад 1 мільйон дорослих. Мільйон людей вакцинували проти холери, тифу, віспи. Допомогу отримали 900 медзакладів. Усього за 1922–1923 рр. було переслано посилок на \$8 млн.: один паку-

нок забезпечував п'ятьох людей їжею на кілька днів. Загалом США надали понад 181 млн. продпайків.

На фотознімку: директор музею Віктор Диденко, аташе посольства США з питань культури Ендрю Пол, помічниця аташе Посольства США з питань культури в Україні Ольга Крекотень

У Росії знищують музей ГУЛАГу

У Пермі розпочався демонтаж єдиного в Росії музею ГУЛАГу просто неба.

Українцям він важливий тим, що в ньому були ув'язнені наші земляки: починаючи з 1972 року там утримувалися дисиденти Олекса Тихий, Юрій Литвин, Валерій Марченко, Василь Овсієнко, Левко Лук'яненко, Натан Щаранський та інші. У 1985-му в карцері помер Василь Стус.

А вже через три роки колонія була закрита.

«Пермь-36» – неофіційна назва радянської виправно-трудової колонії суворого режиму № 36 для засуджених за «особливо небезпечні державні злочини» у селищі Кучино Чусовського району Пермської області РФ. У 1996 році на території колонії створили Меморіальний музей історії політичних репресій. У 2004-му Фонд світових пам'яток вніс «Пермь-36»

до топ-100 найохоронюваних пам'яток світової культури.

У червні цього року Мінкульт РФ визнав недоцільним реалізацію програми «Про увічнення пам'яті жертв репресій». Водночас «Пермь-36» опинилася під загрозою закриття через звинувачення у «бандерівщині, лібералізмі та шпигунстві».

За місяць до цього припинилася бюджетна підтримка музею. А відтепер робітники зни-

щують бензопилою автентичні дерев'яні конструкції й металеві ворота колишньої в'язниці, яку волонтери і співробітники збирали по крихтах, аби відтворити знищений ГУЛАГ.

– Я в шоці від такого мракобісся, – обурена виконавчий директор музею Тетяна Курсіна. – Якщо так буде надалі, то на території «Пермь-36» бачитимемо лише красиві квітнички, а від унікальної пам'ятки нічого не залишиться.

редактор
Леся БОГОСЛОВ

україна і світ

Україна на Дунайфесті

■ «МАЛЕНЬКА НІМЕЦЬКА ВЕНЕЦІЯ»

Місто Ульм знаходиться у Німеччині, земля Баден-Вюртемберг, що на лівому березі річки Дунай. На правому – Новий Ульм, який вже належить до Баварії. Такий поділ колись єдиного міста встановив Наполеон у 1810 році.

Найвідоміша пам'ятка міста ще з часів Середньовіччя – Ульмський собор, який будували близько 500 років. Зараз ця грандіозна готична споруда вражає своїми масштабами і вважається найвищою у світі – висота 161,53–161,70 метра.

Під час Другої світової війни, внаслідок бомбардувань, було зруйновано 80 % споруд найкращого в Баварії середньовічного міста. Ще Ульм називають «маленькою німецькою Венецією» через велику кількість річкових каналів у місті. Найчарівнішим і затишним кварталом є Рибакський, де можна прогулятися вузькими старовинними вуличками, помилуватися фахверковими будиночками.

Не можна пройти байдужим повз одну з найкращих у Німеччині готичних ратушей, стіни якої повністю розписані біблійними сюжетами, Будинку клятв, зведеного у стилі ренесанс. А ще в місті є багато чудових фонтанів зі скульптурами і повсюди багато квітів.

В Ульмі народилися відомий фізик Альберт Ейнштейн і письменник-фантаст Андреас Ешбах.

■ УКРАЇНЬСЬКА ГРОМАДА НІМЕЦЬКИНИ

Місто Новий Ульм стало рідним для багатьох українців. Саме тут вони знайшли прихисток від сталінської тоталітарної системи і змушені були тікати до «вільного світу».

В еміграції українська інтелігенція розгорнула активну політичну та громадсько-культурну діяльність. 1957 року зусиллями 440 українців було засновано українську греко-католицьку церкву Успіння Пресвятої Богородиці, яку зараз очолює отець Андрій Пізьо. Саме церква стала осередком українського життя.

Завдяки активній діяльності представників громади (отець Андрій Пізьо, Іри Кузяк, Галини Швайцер та інших) Україна бере участь у Міжнародному дунайському фестивалі. Члени громади не залишили осторонь буремних подій в Україні. Було зібрано кошти й закуплено теплі речі для революціонерів на Майдані. В Ульмі проводилися маніфестації на підтримку Євромайдану. Отець Андрій Пізьо та Ірина Кузяк виступали на німецькому радіо та телебаченні, розповідаючи про події в Україні.

Леся БОГОСЛОВ

У липні в містах Ульм і Новий Ульм (Німеччина) відбувся дев'ятий Міжнародний дунайський фестиваль, в якому взяли участь країни, на території яких протікає річка Дунай. Україна вдруге представляла свої культурні надбання і традиції на Дунайфесті.

Через війну на Сході, зросла увага та зацікавленість серед відвідувачів фестивалю щодо України. Інтеграція України в структуру Євросоюзу, яка розпочалася після перемоги Майдану, заново актуалізувала для країн Європи і Німеччини сучасну українську літературу й музику. Україна презентувала широку програму заходів.

ЯРМАРОК ДУНАЙСЬКИХ КРАЇН

Постійно працювали два ремісничі стенди з виробами майстрів зі Львова: Дмитра Столярова (майстер-склодун – вироби з пальникового і гутного скла, проводив майстер-клас з виготовлення скла пальникового); Анастасії Марковської (іграшки, виготовлені у власній техніці – сучасна інтерпретація ляльки-мотанки, а також шиті з фетру та флісу м'які іграшки ручної роботи).

Українська громада міста Новий Ульм представила гастрономічний стенд. Організацією займався Андрій Васишин. Цього разу до підготовки стенду залучилося дуже багато членів громади.

Однією зі згуртовуючих акцій стало спільне приготування вареників напередодні заходу. Загалом було зліплено 4600 вареників, зварено 120 літрів борщу і заку-

чено близько 1000 голубців. Пан Васишин каже, що завдяки гастрономічному стенду було досягнуто кілька цілей. По-перше, знайомство з Україною: відвідувачі змогли ознайомитися з кулінарними смаколикми нашої країни. По-друге, представлена

загалом взяли участь 160 школярів віком від 6 до 13 років разом зі своїми вчителями, а також авторами та ілюстраторами дитячих книжок. Під час цих семінарів представлено видання, які з нагоди Міжнародного дунайського фестивалю були перекладені

На заключному концерті проекту donau.pop.camp (Дунайський поп-табір) виступив київський гурт IndieYa. 2012 року колектив став переможцем проекту, який спрямований на обмін досвідом між молодими музикантами з різних дунайських країн і вдосконалення їхніх професійних навиків під керівництвом фахівців.

Ансамбль ударних інструментів Вінницької дитячої музичної школи № 1 виступав у рамках Другої дунайської перкусійної ночі. Музиканти відразу зачарували публіку, яка миттю зібралася перед сценою. Тут було чути брязкіт шаблі, гудіння джмеля, романтичні мелодії з України, а також цікаву інтерпретацію весесвітньо відомої композиції Smoke on the water групи Deep purple. На завершення виступу пролунав Гімн України.

місцева українська громада, яка, сподіваємося, після цього заходу отримає кілька нових членів. По-третє, спільна підготовка стенду ще більше зблизила теперішніх спільчан. Кошти, зібрані з продажу українських страв, будуть використані на потреби громади.

ЛІТЕРАТУРА З УКРАЇНИ

Було презентовано проект «Дитяча література з України» в рамках Міжнародного дунайського фестивалю у співпраці з фондом «Міжнародна молодіжна бібліотека м. Мюнхен», об'єднанням «Трансліт», Вальдорфською школою міста Ульм і школою Монтессорі Нового Ульма. Проект профінансовано Фондом Роберта Боша в межах програми «ViVaVostok».

У зазначених школах було проведено 10 семінарів, у яких

німецькою мовою. Мета проекту – ознайомити школярів з українською мовою та Україною, розповісти про перекладацьку роботу. До участі були запрошені Олександр Гаврош, Тарас Прохасько, Роман Романішин і Андрій Лесів.

7 липня в Домі Дунаю відбувся літературний вечір і дискусія з Андрієм Курковим і Наталкою Сняданко. Тема вечора – становище культури, зокрема літератури, в сучасній Україні.

МУЗИЧНІ ВИСТУПИ

На сцені в Новому Ульмі виступив закарпатський фолк-гурт «Гудаки», переможці Міжнародного фолк-фестивалю Plauener Folkherbst 2010 в німецькому місті Плауен. Під автентичні народні пісні та мелодії із Закарпаття відвідувачі Дунайфесту підспівували й пританцьовували.

ІНСТРУМЕНТАЛЬНИЙ КОНКУРС У КАТЕГОРІЇ «ФОРТЕПІАНО»

До участі в конкурсі було запрошено 20 найкращих піаністів з музичних академій Дунайського регіону. Конкурс відзначився високим рівнем майстерності його учасників. Головою журі був відомий угорський піаніст і диригент Тамаш Вашарі. Від України в конкурсі взяли участь студентки Національної музичної академії України імені Петра Чайковського Поліна Сасько і Тетяна Артемук. Переможницею стала Поліна Сасько, яка отримала нагороду у розмірі 3000 євро.

На фотознімках: гастрономічний стенд. Світлина В. Фрауендорфа; гурт «Гудаки». Світлина М. Байтінгер; А. Курков і Н. Сняданко. Світлина С. Христової

редактор
Ольга ГОЛИНСЬКА

музика

■ КИАРИВBEAN CLUB

Оригінальний погляд на автентичний грузинський чоловічий вокал в сучасному інструментальному обрамленні меломанам столиці 7 серпня представить грузинський гурт «33А».

Свою назву (питання робочої назви найчастіше цікавить журналістів) колектив отримав від номера будинку, в якому мешкав його лідер Ніяз Діасамідзе та ще двоє соратників, і в якому спочатку проходили репетиції.

Гурт існує вже 19 років. Їхній перший альбом «Тбілісі» вийшов у далекому 1997-му. З того часу «33А» розвивався, змінювався, але завжди дивував слухачів. Сьогодні до складу бенду входять: Ніяз Діасамідзе (вокал, гітара, клавішні), Рамаз Хатіашвілі (вокал, бас-гітара), Спартак Качарава (ударні), Ачіко Цимакурідзе (вокал, гітара). У творчому багажі «33А» 4 альбоми, участь у великих фестивалях, запис музики до художніх фільмів.

Музика, яку репрезентує гурт, це своєрідне, але органічне поєднання грузинського мелосу з елементами регі та французького *chanson à texte*.

■ УКРАЇНА – «ЗАХІД»

Уже вшосте в Україні пройде одна з найпотужніших літніх мистецьких подій – міжнародний фестиваль «Захід». Мета акції – підтримати українське сучасне мистецтво та популяризувати серед молоді активний відпочинок, сприяти розвитку фестивального руху в Україні. На відміну від інших фестивалів, «Захід» проводиться без підтримки спонсорів та політичних чи будь-яких організацій. Його організаторами є група молодих ініціативних людей, яких очолює Яків Матвійчук.

Протягом 8–10 серпня неподалік від Львова у селі Родатичі на території готельно-відпочинкового комплексу «Чарівна долина» виступатимуть найкращі українські, білоруські, молдовські, австрійські, норвезькі гурти. Виступи розподілено між чотирма сценами: Main Stage, Rock Stage, Keep Calm Stage, Art Stage.

Українську складову на фестивалі представлятимуть гурти «Брати Гадюкіни», «Скрябін», «ТНМК», «Тартак», «Перкалаба», «Карна», «КолаЛлі», «Воплі Відоплясова», «Серцевий напад», «Molfa», «the Crawls», «Bandurband», «Blood Brothers», «Latur», «the Вйо», «Фіолет», «Vivienne Mort», «Dakh Daughters», «Zapaska» та інші.

Також на фестивалі пройдуть виставки рукоділля, літературні читання, майстер-класи з різних ремесел. Організатори переконані, що «Захід–2014» стане територією свободи, де тисячі сердець у пошуках вільного духу битимуться разом.

Уляна ЯНЕНКО

Попри складну політичну ситуацію в країні, через яку на мистецьке змагання до Нової Каховки не змогли приїхати члени журі та юні учасники з Білорусі, Росії, а кримчан просто завернули на Перекопі назад, XIV міжнародний конкурс академічної музики «Vivat, musica!» – відбувся!

«Vivat, musica!» з початку був задуманий як конкурс юних композиторів і піаністів (проходить завжди наприкінці травня). Ініціатор його створення – композиторка Любов Працюк, єдиний на всю Херсонську область член Національної спілки композиторів України (!), яка багато років працює з дітьми. Цей конкурс започаткував чи не вперше в Європі змагання юних композиторів із власноручним виконанням своїх опусів та конкурс «Твір з оркестром», де юні піаністи (бувало що й 5-ти річні) мали змогу зіграти зі справжнім оркестром – камерним колективом «Гілея» (Херсон), що спеціально приїздить до Нової Каховки. На проведення заходу не виділяється ніяких коштів, і

всі витрати беруть на себе мерія Нової Каховки, міські спонсори та самі учасники.

Цьогоріч конкурс, у якому взяли участь близько 70-ти учасників, змінив формат. Він не зрадив головному принципу – академічна музика, але значно розширив виконавський спектр. Тепер у ньому можуть брати участь молоді музиканти на струнних, духових і народних інструментах, камерно-інструментальні ансамблі (дуети, тріо, тощо) та вокалісти.

До складу журі увійшли відомі музиканти, педагоги і культурні діячі: композиторка і музикознавець, заслужена діячка мистецтв України Богдана Фільц (голова), компози-

тори Богдана Працюк та Олег Польовий, піаністи Валентина Белікова, Вероніка Сахарова, Юрій Глуценко, співачка Наталія Овчаренко, скрипалька Марта Василевич, диригент, заслужений діяч мистецтв України Володимир Лясота, музикознавець Валентина Кузик. Вирішенням організаційних питань займалася Галина Ходос – директор ДМШ, талановита художниця.

Цьогорічними лауреатами стало 19 юних музикантів, дипломантами – 15. З-поміж них особливе враження справили співачки Анастасія Хахалева (Нова Каховка), Ніна Сушко і Тетяна Антонова (Кривий Ріг), піаністи Ксенія Дрига (Нова Каховка), Євангеліна Бут

(Скадовськ), Аріна Боровська (Одеса) та Віталій Бариляк (Херсон), флейтисти Антон Светлічний, Дарій Араус та Іван Лай (Харків), скрипалька й композиторка Катерина Ключникова (Харків), пісня якої «Україна» зворушила всю залу. Крайні номери конкурсу прозвучали у заключному концерті, всі конкурсанти отримали пам'ятні медалі і сувенірні пакети з книжечкою-буклетом і цукерками.

Нова Каховка – цей квітучий музичний український Веймар – чекає на нові таланти в наступному ювілейному XV конкурсі «Vivat, musica!»

На фотознімку: переможці конкурсу з викладачами і батьками

Пам'яті Майстра

У Києві відбулася наукова сесія на честь 125-річчя від дня народження Левка Ревуцького.

Зала Інституту мистецтвознавства, фольклористики та етнології імені Максима Рильського НАНУ, що знаходиться на добре знайомій нині вулиці Грушевського, 4, зібрала відомих діячів музичної культури з Києва, Львова, Дрогобича.

Наукова сесія розпочалася нестандартно. Присутні почули у відеозапису блискуче виконання Діною Писаренко – цьогорічною лауреаткою Премії імені Левка Ревуцького – Увертюри до «Тараса Бульби» (її ж концертна версія для фортепіано).

Життю і творчості видатного українського Майстра були присвячені ґрунтовні доповіді Валентини Кузик, Анатолія

Калениченка, Алли Терещенко, Ольги Кушнірук, Тетяни Гусарчук.

Інтерес наукової громади викликали виступи колишньої аспірантки Льва Миколайовича, композитора і науковця Богдани Фільц та особисті спогади про спілкування з Левком Ревуцьким відомого диригента, народного артиста України Івана Гамкала. Рефлексії впли-

вів творчої особистості Майстра було наголошено у доповідях Олександри Німилович і Оксани Летичевської. Цікавими були й розвідки колег, у яких ішлося про висвітлення творчості Ревуцького в українських журналах «Музика» 1920-х років – Ірини Шеремети і «Народна творчість та етнографія» – Світлани Василик. Про сумну долю меморіальних раритетів і досі невіршену відповідно до домовленостей із сином митця, який передав цінності до Центрального державного архіву-музею літератури і мистецтва, розповів правнук композитора Тарас Ревуцький.

Також учасники й гості заходу побачили відреставрований Миколою Кузиком короткометражний, на сім хвилин, фільм із кадрами святкування ювілею Майстра у 1959 році, де виступав

Микола Гордійчук. Саме цьому видатному музикознавцю присвятила доповідь Ірина Сікорська. Своєрідним музичним дарунком стало виконання талановитим піаністом Андрієм Кутасевичем знаменитих Трьох прелюдів, ор. 4 і «Пісні», ор. 17 Левка Ревуцького. На завершення сесії відбувся прем'єрний показ 4-ї фінальної частини документального телефільму «Музика і музиканти. Левко Ревуцький», представленого тележуром Володимиром Муржею. Сподіваємося, що матеріали ювілейної наукової сесії будуть надруковані окремим збірником і стануть цікавою сторінкою історії української музичної культури.

Валентина ГЕТЬМАН
На фотознімку: виступає Валентина Кузик

редактор
Надія ПАСТЕРНАК

українська родина

ДОВІДКА

Катерина Садова-Кіт народилася 1974 року у місті Калуші Івано-Франківської області. Там же закінчила середню школу. Вищу освіту здобула у Львові.

У 2001 році одружилася з Андрієм Садовим, теперішнім міським головою Львова.

Подружжя виховує п'ятеро дітей: Івана-Павла, Тадея-Луку, Михайла, Йосипа і Антонія.

**Катерина
САДОВА-КІТ:
«Ми завше
маємо бути
людьми...»**

Надія ПАСТЕРНАК

Жінка, яка виховує п'ятеро синів, сміливо прийняла цей життєвий тягар, бо розуміє, що діти – це дарунок Божий, що в дітях – її радість.

Отож, наша розмова про сімейні цінності та галицькі традиції у вихованні дітей із дружиною львівського міського голови Андрія Садового – мистецтвознавцем Катериною Садовою-Кіт.

– Хто у Вас голова сім'ї?

– Звичайно, Андрій!

– Але ж він постійно зайнятий, приходить пізно...

– Він – в.о. голови сім'ї (сміється).

– Ви планували мати стільки дітей?

– Я закінчила академію мистецтв і мала зовсім інші плани на життя. Більше уявляла себе великим мистецтвознавцем, аніж матір'ю п'яťох хлопців. Але Бог знав, що моя радість переважно з дітьми.

українська родина

«Маємо тата, який працює мером міста. Можливо, завтра він не буде ним. Ми ж не будемо змінюватися від того, правда? Маємо просто бути гідними одне одного – і все».

– **Якого віку вони?**

– Дванадцять, десять, вісім, п'ять з половиною і два з половиною роки. Нещодавно двоє старших були в таборі. Я залишилася з трьома меншими. Кручуся цілий день і зрештою таки погоджуюся, що з трьома легше, ніж із п'ятьма, але вже не уявляю свого життя іншим. Старші діти навчаються у приватній школі. Вона мені подобається. Щоранку їх забирає шкільний автобус, заняття до третьої години. Домашні завдання виконують удома.

– **І як?**

– Ой! Двом треба допомагати, бо Тадей якось справляється. У першому-другому класах я ще сиділа з ним, а потім він якось узявся за себе, особливо у четвертому класі. Деколи він із чемності приходить до мене й питає: «Мамо, я правильно зробив?» Я його відпускаю, бо з двома іншими мушу сидіти.

Вони розумні хлопці, але нема такого розуміння, як у Тадея, що треба сісти і зробити. Тягнутимуть час, відкладатимуть на потім, на завтра, ніч надходить і починаються плачі: «Я того не зробив... А я – того...» Кожного дня мушу контролювати, що їм задають. Іноді не встигаю, бо треба щось у хаті зробити.

От Іванкові, старшому, ніяк не йде історія, я й сварилася, і

зацікавлювала, але результату не було, поки з ним не сіла і, мабуть, уроків чотири не розказала. Пояснювала, аж коли відклалося: раз, другий. Бачу, якось зацікавився і вже сам дає собі раду.

– **Чим був обумовлений Ваш вибір стати мистецтвознавцем?**

– Моя мама багато креслила, працювала в конструкторському бюро, але я ніколи не бачила, щоби сіла і просто так дивилася телевизор. Вона або вишивала, або в'язала дротиками. Як не дротиками, то гачком курунки (мереживо. – Авт.) робила, то щось шила-перешивала. І казала, якби могла, то була б художником або істориком... Може це якесь втілення тих маминих бажань.

А насправді все було простіше, банальніше. Я була дитиною, яка не знала, чого хоче.

І тато, який працював на залізниці, вирішив, що я піду вчитися у залізничний технікум, згодом – в інститут. На той час мій брат одружився, і ми познайомилися з родиною його дружини. Її родич студіював в академії мистецтв.

Одного разу каже до мене: «Катерино, я так дивлюся на тебе і ніяк не уявляю ні залізничником, ні боргпривідницею. Тобі краще навчатися там, де я». І я стала цікавити-

ся мистецтвом, наполегливо готувалася до вступу, тато щотижня возив мене до викладача у Львів. А вже в неділю із села ми їхали до картинної галереї чи до музею. Мої батьки мною займалися... Потім я п'ять років у прямому сенсі «гризла граніт науки».

– **Які здібності у Ваших дітей?**

– Наш Іван змалку любив у піску сидіти, складав кубики і лего. Лего будує просто несамоовито, спочатку – за конструкцією, а потім сам щось придумує: замки, літаки, скриньки. Нещодавно склав скриньку, яка сама накручується і відкривається. Сам вигадав механізм. Має задатки механіка.

Разом із Тадейком і Михайликом навчається музичити, грає на саксофоні, але музикант із нього буде домашній. Тадейко грає на трубі, а Михайлик – на піаніно. Я підтримую це, бо заняття музикою розвивають дитину. Найліпші музичні здібності у Тадея. Його це цікавить, він живе музикою.

Михайлик дуже гарний хлопчик, добра душа, але йому бракує терпіння. Може сто історій вигадати, чому він того чи іншого не зробив. Мабуть, буде письменником, бо вмє розказувати. Втомився його слухати, суті не зрозумієш, але дуже мудрий. Навіть мова

у нього відрізняється – найбільш літературна.

Йосип буде або фермером, або військовим, бо він такий хлопець конкретний. Любить свиней, гусей, корів. Коли їдемо в село, то він у захопленні. Та й усім хлопцям сільським подобається. Там – свобода, нема мами, не треба читати, ніхто не змушує грати на музичному інструменті...

– **Було важко зважитися на четверту, п'яту дитину?**

– Про аборт не думала, але було несприйняття. Троє дітей – то вже досить. Визрівав якийсь бунт у мене всередині, мені було зле. Весь час нудило. Ідеш на п'ятий поверх із тим животою, діти кругом обвисли: тому – шість, тому – чотири, тому – два... Малі дітиська, а тут ще одне збирається у світ.

От я прийшла якось така втомлена і кажу: «Боже! Ти мені цю дитину дав, тоді роби щось із нею. То не мої проблеми». Через п'ять секунд зникає втома, перестало нудити, тиснути на свідомість: а що ж я буду робити? Хотіла своїми силами те все тягнути, а тут за мить я стала щасливою, мені вже було однаково: хай буде четверта дитина.

Тоді я збагнула: віддала Богові те, що було Його. І як п'яте було в дорозі, то сказати, що тішилася – злукавила б. А я вже

українська родина

КОЛИ ВЕРСТАВСЯ НОМЕР

У ніч із п'ятниці на суботу по будинку на вулиці Стрілецька, 1, де проживає міський голова Львова Андрій Садовий разом із сім'єю, було завдано удару протитанковим снарядом «Муха». У цей час у будинку не було нікого. Очільник Львова разом із сім'єю на вихідні поїхав у Карпати.

Порушено кримінальне провадження. Триває слідство. На місці працюють вибухотехніки та правоохоронні органи. Мер міста наразі не оголошує версій щодо здійснення такого обстрілу та очікує висновків слідства.

«Слава Богу, що нікого не було вдома, – розповідає Андрій Садовий після огляду будинку. – Сподіваюся, що слідство професійно проведе свою роботу. І людина, яка зробила цю велику біду, буде знайдена і покарана. Ми тут живемо з березня. У середині нічного суттєво не зіпсовано. Пошкоджені тільки вікна, де є чотири дитячі спальні. За словами фахівців, такий снаряд пробиває броню танків і тисячі дрібних осколків йдуть на ураження. Слава Богу, що снаряд влучив у стіну. Якщо б потрапив до середини, а там газ, електрика... Мабуть, частини дому ми вже не бачили б».

Як розповів начальник Львівського міського управління міліції Сергій Зюбаненко, за фактом порушено кримінальне провадження за статтею «теракт».

Христина ПРОЦАК,
керівник відділу «Прес-служба»
Львівської міської ради
Фотознімки Олега КОХАНА

була зріла і свідомо того, що коли Бог дав мені, то це моє. Маю той хрест нести. Як? Із Божою поміччю.

– Як виглядає релігійне виховання Ваших дітей?

– Ми щонеділі ходимо до церкви. У школі діти мають уроки релігії. До них приходять священники і в третьому класі готує до першої сповіді та урочистого причастя. Двоє старших уже сповідаються, а причащаються усі діти. Бачу, що для хлопців це хвилюючий момент, вони переживають. Ми ходимо до різних храмів, бо Андрієві треба бути зі своїми львів'янами – кожного разу в іншій церкві, а для нас є ті цінні хвилини, коли ми разом.

Пригадую ті перші походи до церкви: Йосип – у животі, троє дітей, а ще за кермом була. Потрапити на 11 годину було проблематично – поки повстають, поснідають, позбираються... Я тоді молилася до Матері Божої, то мала бути її турбота. І це було таке щастя, коли ми зібралися і вчасно приїхали до храму. Зараз вони старші – уже набагато легше.

Спочатку хлопці вередували: «Мамо, минулого тижня ми вже були, навіщо знову йти?» І я починала: «Так само,

як ти миєшся щодня, як їсиш, так само ти даєш поживу своїй душі...»

Увечері молимося всі разом. Коли візьмемося за руки і станемо колом. Я молюся і за те, щоб діти завше мали Бога в душі.

– Маєте якісь свої сімейні традиції?

– У грудні перед Новим роком ми починаємо робити вертеп. У нашій сім'ї популярні такі ігри з переодяганням. Я сама можу щось пошити чи купити, децю в нас уже є. Костюми дуже прості, невибагливі, часом діти мають у вертепі по дві ролі, то мусять перевдягатися... Ось така реалізація моїх організаторських театральних здібностей.

Якщо на Різдво їдемо до моїх батьків – у Рогатинський район на Івано-Франківщині, то на Великдень – до Андрієвих, у Соکیلники, біля Львова. Новий рік завжди стрічаємо у нас. Цього року ми вже вперше мали великодній сніданок у себе вдома. Я навіть ходила на цілу ніч до церкви.

Щороку, перед заняттями у школі, на свято Успіння Богородиці, їдемо в Унівський монастир біля Львова, де є чудотворна ікона. Тоді зазвичай відбувається велика проща, а ми прибува-

ємо вже надвечір, коли всі розходяться, і в тиші молимося до Унівської Богородиці, дякуємо їй за літо і просимо сил на новий навчальний рік.

– Що справляєте дітям: дні народження чи іменині? І як саме?

– А що завгодно, аби святкувати. Можемо відзначати навіть поразку, бо це – досвід.

Коли старший син, Іван, почав ходити на шахи, я читала багато духовної літератури і зрозуміла, що треба любити дитину, незважаючи ні на що. І тоді ж я бачила, як інші батьки тероризують своїх дітей лишень тому, що якийсь неправильний хід зробили. Наш Іван програвав завше, але вже тоді я прочитала в Генрі Ноуена, що треба святкувати поразку, дякувати Богові за те, що є.

І наш тато тоді програв вибори, тобто він їх перший раз не виграв, і це був для нас такий досвід, що треба вміти гідно програвати. Це перший крок до накопичення навичок. Після цих невдалих змагань я запропонувала синові піти до «Вероніки» (кафе у центрі Львова із солодоцями. – Авт.) і відсвяткувати його поразку.

У дні народження дітей дякуємо Богові за них. За Іванка,

Тадейка, Михайлика, Йосипа, Антонія-Миколая. Найбільшим подарунком для них може бути... дозвіл не йти до школи. У хлопців тоді справді святковий день.

– У вихованні хлопців і дівчаток є певна різниця. Скажімо, Святе Письмо не забороняє карати неслухняних хлопців різками. Як у Вас із цим?

– Ми не суперечимо біблійним настановам. Маємо чарівний ремінець, але останнім часом не можу знайти його. Мабуть, хлопці заховали. А шукати нема особливої потреби.

– Як сприймають діти те, що тато – міський голова? Це на них якимось впливає?

– У нас від початку так було заведено, і Андрій не робить із того ніяких винятків, що діти мають себе поводити так чи інакше. Маємо тата, який працює мером міста. Можливо, завтра він не буде ним. Ми ж не будемо змінюватися від того, правда? Маємо просто бути гідними одне одного – і все. Раніше, коли він не був очільником міста, гірше себе поводити, ніж сьогодні? Ні. Ми завше маємо бути людьми.

Фотознімки Юрія ДЯЧИШИНА

редактор
Світлана СОКОЛОВА

арт-простір

Дніпропетровськ–Сідней

■ КИЇВ

Із закликами проти російської агресії в Україні, тероризму та вбивств мирних людей вулицями Києва пройшлися кілька сотень громадян інших країн із національними прапорами. Акцією вони намагаються достукатися до закордонних політиків. На мітингу вступило слово від України взяла співачка Руслана. Наприкінці зачитали імена пасажирів загиблого «Боїнга-777».

■ ЦЕНТРАЛЬНИЙ ГОСПІТАЛЬ

У Центральному військовому госпіталі Києва відбувся концерт для поранених бійців АТО. Виступили Олександр Пономарьов, Валерій Харчишин, Тоня Матвієнко та Арсен Мірзоян, Віталій Козловський, Наталя Бучинська, Володимир Ткаченко, Віктор Павлік, колектив «Студія "Квартал 95"».

■ НА ІЛЛІНСЬКИЙ

1–2 серпня в арт-просторі столиці на Іллінській пройде перший (пробний) фестиваль альтернативної, неформатної та експериментальної музики «16 +».

Це музика для тих, хто знається на експериментах. На трьох сценах – електронна, «підземна» жива музика, віджеїнг, кінопокази, DJ-сети.

■ ЛЬВІВ

Відомий львівський митець Остап Патик відкрив персональну виставку в кав'ярні «Старі мури». Експозиція благодійна, бо гроші перерахують на потреби українських військових («Передамо на бронелети, тепловізори», – сказав автор).

Остап – активний мандрівник. В експозиції представлені етюдні з Іспанії.

До 8 серпня у Львівському палаці мистецтв – фотовиставка «Культурний релятивізм: діалог цивілізацій» з нагоди святкування 10-річчя Української федерації йоги. Соковиті фотомоменти з найцікавіших куточків світу, можливість побачити світ очима йогів.

■ КАРПАТИ

4–10 серпня в Карпатах – 7-й щорічний виїзний табір етно-арт терапії «Енергія арт-літа».

■ ОДЕСА

Фестиваль коміксів, схожий на американський «Comic-Con» у Сан-Дієго, французький «Festival D'Angouleme» та японський «Комікет», з'явився і в Україні. Організатори присвятили цей міжнародний конвент поціновувачам анімації, коміксів, комп'ютерних відео-ігор і сучасного мистецтва.

Автори повнокольорового графічного роману «Даогопак» представили тритомний мальований блокбастер про пригоди козаків-характерників із лицарського ордену магів і майстрів бойових мистецтв Запорозької Січі.

На фотознімку Сергія ГОРИЦВІТА: дизайнери мультяшного вбрання

Валентина
ОФРЕМОВА
(РОМЕНЬКА)
мистецтвознавець

Презентація творів за кордоном – особливий крок для автора. Мова піде про Ольгу Шевельову та її неординарний прихід до живопису.

Народилася на Дніпропетровщині в родині, де панував культ українського. Достатньо назвати книгу її батька Михайла Шевельова «Ув'язнена юність», що кілька разів перевидавалася. Талант розкрився наприкінці минулого року в місті Сідней, в Австралії. До цього Ольга пережила важкі випробовування долі.

«Україна плаче»

Виставкою «Перша любов...» авторка відкрила свої почуття. Картини, а це олійний живопис, створені протягом останніх семи місяців. А точніше тієї ночі, як Ольга вперше у житті взяла пензлі та фарби, отримавши підтримку від батьків... уві сні. Своєрідне благословення на творчість від рідних, які відійшли у вічність один за одним рік тому. Так жінка вийшла зі стану відчаю, пов'язаного із сумом за батьками та рідною Україною.

Почався новий виток життя. Ольга не має професійної художньої освіти. Творчий процес у неї розпочинається в стані душевного пориву, коли руки, думки, серце впорядковані одному – бажанню створити художній образ. Так виникають кольорові об'ємні сюжети не фігуративного живопису.

Що хвилює художницю? Спогади про дитинство, юність, втрати, нові відкриття, взаємна любов. Вона шукає можливості вижити всупереч незгодам. Звідси й образ Ассоль, сповненої віри у свою любов, яка впевнено чекає на здійснення мрій. У світлих променях закарбовані постаті закоханих, готових пройти життя разом.

Чимало картин, як-от полотна «Патріот» і «Україна плаче», присвячені Україні, що виборює незалежність і мирне життя. Напружена кольо-

рова гама передає вболівання мисткині. Квіти на її полотнах стають частиною реального життя, торкаються струн душі

вишуканою красою. Разом із полем маків, хаткою, ставком вона згадує дитинство в оточенні мальовничої природи.

Художні образи узагальнюючі, сповнені символів, кольорових яскравих площин, що підкреслюють загальну думку. Роботи впливають на глядача позитивною енергетикою, вірою у світле майбутнє. Світлодайна палітра передає красу створених образів, світлотіньових градацій. Автор має природне почуття форми, кольору, композиційної гармонії.

Малює впізнають за його ставленням до навколишнього світу. Ольга – натура поетична, яка тонко відчуває нюанси життя соціуму і виплескує свої емоції на картини. Усі сюжети взяті з її життя, а думки та мрії матеріалізувалися в кольорах.

Фото Ольги ШЕВЕЛОВОЇ

Київ–Берлін

У столиці Німеччини презентовано постійно діючу виставку «Альтернатива. Україна – реалії та майбутнє».

Створити експозицію престижний європейський музей MAUERMUSEUM – MUSEUM HAUS AM CHECKPOINT CHARLIE запросив українську галерею, Арт-центр Якова Гретера. Виставку відкрито за сприяння Мінкультури України.

У стінах музею, що відрізняється соціальним та політичним напрямом, відбувалися прес-конференції та брифінги Президента України Петра Порошенка, боксера й мецената Віталія Кличка, співачки Руслани Лижичко.

«Тема – боротьба за демократичні свободи в нашій краї-

ні, жага миру і справедливості, унікальність явища "Майдан", – каже директор галереї Арт-центр Якова Гретера Леонора Янко. – Фотографія, живопис, інсталяція ведуть діалог мо-

вою мистецтва про любов до ближнього, патріотизм, самовіддачу в бою, життя та творчість».

Художній куратор проекту – Влад Голдаківський. Ідея експозиції – молодого концептуального художника Марії Кривошипіної. Учасники – фотографи Віталій Турбінін, Ігор Бабій, Святослав Ісаєнко, портретист міжнародного рівня Олег Радван, керівник Київського музею російського мистецтва, художник Юрій Вакуленко, майстер інсталяції Євгенія Антонова, іконописець Наталі Насибуліна, живописець-реконструктор історичної архітектури Києва Анастасія Григор'єва, концептуальний художник Лера Литвинова, творець художніх

оптичних ілюзій Дарія Марченко...

Тетяна ЯБЛУКО, мистецтвознавець
Фото Віталія ТУРБІНІНА

редактор
Алла ЧЕРДИНЦЕВА

сучасне мистецтво

SOHBEY'S

Аукціонний дім Sothbey's та Інтернет-аукціон eBay оголосили про відкриття майданчика для онлайн-трансляції нью-йоркських торгів Sothbey's у всьому світі. Про це повідомляє УНН із посиланням на New York Times.

Проект розпочне роботу в спеціальному розділі на eBay восени 2014 року. 145-мільйонна аудиторія Інтернет-аукціону отримає повноцінний доступ до усіх лотів. Наступним етапом співпраці стане трансляція всіх інших торгів Sothbey's і розміщення предметів на eBay для продажу тільки онлайн.

Цей крок став рушійним у багаторічному суперництві аукціонних домів Sothbey's і Christie's після того, як останній вклав \$50 млн. у розвиток онлайн-бізнесу. Обидва будинки дозволяють своїм зареєстрованим клієнтам робити ставки через Інтернет. Новим у стратегії Sothbey's є те, що він розширює традиційну аудиторію аукціонів предметів мистецтва за рахунок користувачів популярних майданчиків Інтернет-торгівлі, готових витратити в мережі значні кошти на предмети розкоші.

Згідно з дослідженнями, така аудиторія є досить численною. Онлайн-продажі творів мистецтва найближчим часом будуть зростати на 25 % на рік. Продажі Sothbey's на власному сайті в 2013-му зросли на 36 % порівняно з попереднім роком. Це спонукало аукціонний дім повернутися до співпраці з eBay: перший досвід спільної роботи у 2002 році виявився невдалим.

ЗАКЛИК ДО ДІАЛОГУ

Проект I:0 – Koktebel Art Residence вперше пройшов у травні 2013 року в Домі-музеї Максиміліана Волошина. Він присвячений науковій та художній рефлексії над історико-культурним простором Коктебеля, а також соціокультурним образами Північного Причорномор'я (Кімерії) в цілому.

Нині геополітична ситуація унеможлиблює реалізацію арт-резиденції на окупованій території. Тому Helikon Art Center та Асоціація культури і солідарності міста Bahçecik запропонувала провести захід у цьому місті на території Туреччини.

Цілі I:0 – Koktebel Art Residence 2014: через практику сучасного мистецтва привернути увагу міжнародної громадськості до проблеми, заклик до культурного діалогу і поваги до культурної різноманітності регіону, територіальної цілісності країн і неприпустимість варварських методів захоплення територій у XXI столітті.

Мрії для і про багатих

Алла ЧЕРДИНЦЕВА

У Мистецькому Арсеналі презентували масштабну виставку контемпорарі «Нова українська мрія», організатором якої став Forbes Україна, а куратором – Олександр Соловійов.

«Нова українська мрія» – це проект масштабних розмірів. Роботи 40 із гаком художників займають більшу частину першого чималого поверху Арсеналу. Але що справді впадає в очі – так це розміри картин (іх тут, за традицією, більшість), інсталяцій і мурали «Рівновага» авторства Євгена Чернишова. Якщо полотно на всю стіну, то мурал із Буддою – відразу на кілька. Рекордсменом став поліптих Віктора Сидоренка «Пляж». Це мальовниче розкадрування відеоролика Андрія Сидоренка у довжину сягає більше десяти метрів. І на всіх картинах-кадрах – купальниці, купальщики, бруднувато-сіра пристань...

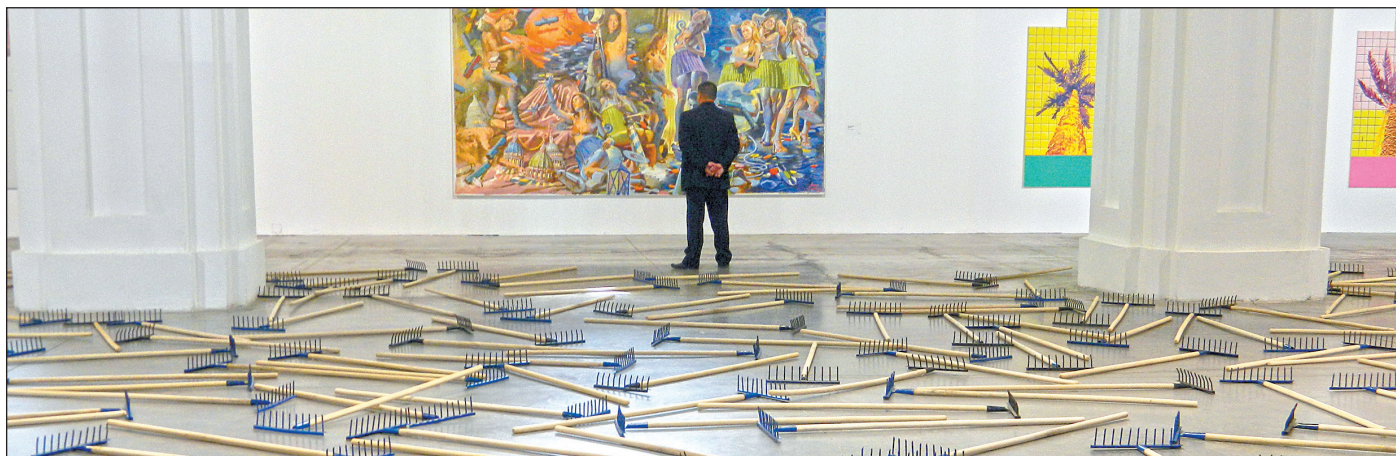
Вражає і сам список імен авторів арт-об'єктів. Василь Цаголов; Олександр Ройтбурд; Ігор Гусев; Арсен Савадов із живописом; Ілля Чичкан під своїм прізвищем із відео (у ролі гуцула), і як Psyfox (із поп-артом); Юрій Соломко з картами; Влада Ралко з «монструозними» гігантськими жінками... Усі-усі, за незвичними винятками, живі «зірки» і важелі вітчизняної арт-сцени зібралися в одній добірці під дахом Арсеналу... Ще й багато хто представив абсолютно нові роботи. Гарніром до «великих» є непогані проекти молоді. З усіх імен найбільш розкручене тут – Альбіна Ялоза. Є, виявляється, зміна у «живих класиків»!

На тлі гігантської інсталяції Олексія Сая «Граблі», в самому початку експозиції – із десятками грабель, розкладених на підлозі, – усе інше велике і дуже велике мистецтво здається майже нормою. «Ця робота про застереження від помилок. Вона про поточну українську ситуацію – люди все мріють про майбутнє, а забувають про те, що граблі підстеріга-

ють скрізь», – попереджає глядача пан Сай. «Мріяти не шкідливо, але потрібно бути вдумливим», – цитує його слова виставковий прес-реліз.

Що ж, якщо вдуматися – дуже легко зрозуміти, чому саме «арт» в Арсеналі виглядає таким «надмірним»: у розмірах, кількості затраченої масляної фарби, рівні «глянцевості» врешті-решт. «Нова українська мрія» для (і про) багатих і дуже багатих українців. Недарма на вході в зали з експозицією можна прочитати і тексти звернені провідних колекціонерів сучасного мистецтва й арт-меценатів України: Єгора Волотковича, Ігоря Абрамовича, Олександра Фельдмана, Сергія Тігіпка, Петра Багрія, Гаріка Корогодського, Ігоря Воронова.

Але хто сказав, що виставка, завдяки якій заможні зайвий раз переконаються, що колекціонувати українське «контемпорарі» можна і потрібно у будь-які часи, – це погано?.. До речі, під час роботи проекту (терміни продовжили до 3 серпня) за підтримки Української біржі благодійності також проходить збір коштів для дніпропетровського транзитного Центру з прийому біженців зі Сходу України. «Нова українська мрія» – це означає, що ми разом мріємо про мир.

Електронні шамани

У Малій галереї Мистецького Арсеналу працює виставка «RECT-STRUCT: emotions/ algorithms» художників Ujif_notfound та Дмитра Корнієнка.

«Термін “делеговане мистецтво”, власного винаходу, я використовую для позначення творів мистецтва, яким художники “делегують” свої творчі потенції. При створенні інтерактивної роботи, митець ще й «делегує» художні повноваження реципієнту – відвідувачу галереї, музею», – пояснює концепцію цієї виставки дослідниця медіа-арту Яніна Пруденко.

Утім, якщо не ускладнювати, – у Малій галереї МА, зі щільно завішеною чорною-пречорною

тканиною (аби жоден промінчик світла не потрапляв!), просто зараз експонуються медіа-інсталяції двох юних митців-співаторів.

І виглядає це як логічне доповнення чи ж то навіть розширення основної експозиції «Нова українська мрія» у центральному корпусі.

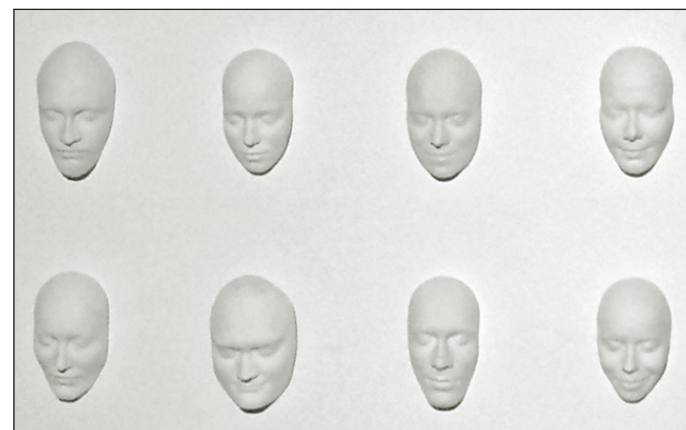
На екрани чи навіть на гіпсові маски облич друзів художників (тьху-тьху, живих і здорових!) на стінах нон-стопом транслюється щось на кшталт старовинних комп'ютерних заставок із «фракталами».

Тільки монохромне, тобто чорно-біле замість різнокольорового. А ще лунає моторозна електронна музика. Задивившись, глядач впа-

дає у справжній транс. Що й треба було довести! «Присутність глядача є важливою складовою репрезентації твору, оскільки саме його при-

сутність та рух впливають на життєдіяльність арт-об'єкту», – пояснює прес-реліз виставки.

Ганна ПАРОВАТКІНА

сторінка олександра муратова

■ КОРИСНИЙ ФІЛЬМ

Чи всі наші сучасні фільми некорисні в інформаційній війні? Ні. Є, наприклад, стрічка Олеса Саніна «Поводир». Із сюжетного боку в ній є багато натяжок. Хоча б те, що головним героєм є американський хлопчик, батька якого (американського комуніста) не зрозуміло для чого вбили хижі енкаведисти.

Тут є історичні розбіжності. На початку фільму закінчує життя самогубством Микола Скрипник, а потім розстрілюють з'їзд кобзарів. Однак останній відбувся в середині 30-го року, а Скрипник застрелився в середині 33-го року. І схожих перекинувань чимало. Прикро згадувати, але насправді в цькуванні кобзарів та лірників брали участь і провідні українські письменники, хоча б такі справді видатні, як Хвильовий та Бажан. Сприяв цьому і Скрипник.

Тоді щиро боролися з «рушничковістю» та «гопаківщиною» за європейську Україну. Що поробиш, вітчизняна історія повна різних негарздів. Недарма один із керманців УНР Володимир Винниченко написав, що українську історію не можна читати без брому. Хоча, відверто, сам додав до неї кілька сумнівних сторінок. Але стосовно фільму «Поводир» можу впевнено сказати: це пропагандистсько корисний фільм, і його треба обов'язково всіляко розповсюджувати в Україні.

■ ЕСТЕТСЬКІ ВИТРЕБЕНЬКІ

Але цим на сьогодні й обмежується кількість корисних фільмів. Усе інше – естетські витребеньки чи взагалі відверте глупство. Зокрема фільм Дмитра Томашпольського «Хвороба кохання». Не хочу його рецензувати, бо це блискуче зробив кінокритик Олександр Рутковський у своїй статті «Щасливі в черзі до венеролога», наприкінці якої дотепно зауважив: «Гадаю, найстрашніша “венерична” хвороба в мистецтві – це коли все ще чогось хочеш “по любові”, та вже не можеш за творчими можливостями. . .»

Не хочу зупинятися на всьому кінодоробку часів Януковича, що тепер вплив на поверхню. Який у цьому сенс? Якщо навіть хтось наївно вважає їх досягненнями кіномистецтва, то все одно таке кіно справді не на часі. За приватні гроші – будь ласка. Але за бюджетні – ні в якому разі.

Нам тепер потрібно робити виключно контрпропагандистські фільми та всіляко опікуватися їхнім розповсюдженням у країні та за її межами, навіть у Росії, не шкодуючи на це бюджетних грошей. Гарантую, що кожна вдала така стрічка, вправно розповсюджена по всіх усядах, значно ефективніша, ніж залп із двохсот гармат.

Але, боюся, що нам бракує не так нафти та газу, як сірої мозкової речовини в головах тих, хто опікується державною пропагандистською сферою.

Кіно та інформаційна війна

Олександр МУРАТОВ,
кінорежисер,
письменник, публіцист

Уже майже півроку ніхто не очолює Державне агентство України з питань кіно, і стільки ж часу не фінансується державний кінематограф. Здавалося б, кепсько.

Однак подальше фінансування такого кінематографа, яким він був дотепер, було б великим глупством. Бо країна знаходиться у стані неоголошеної війни з Росією, а казна майже пуста. Тому давати гроші на всілякі кіновитребеньки (навіть якщо деякі з них одержують міжнародні кінопризи) абсолютно не варто.

Варто фінансувати зовсім інше кіно (і художнє, і документальне), яке візьме кваліфіковану і цілеспрямовану участь в інформаційній війні з Росією. Ці фільми повинні бути зроблені на надвисокому професійному і творчому рівні, щоб їх можна було демонструвати не лише в Україні, а й у міжнародному кінопрокаті. І не для того, щоб заробити на цьому гроші, а виключно з метою пропаганди наших ідей.

Річ у тім, що Росія не шкодує величезних грошей для того, щоб у ЗМІ всіляко паплюжити Україну. Зокрема й через телебачення. І поступово це впливає на свідомість іноземних громадян. Не протистояти цьому – державний злочин. Нехай несвідомий, але все ж таки злочин. Бо програвши інформаційну війну, ми можемо програти й дипломатичну.

Усі наші громадяни здивовані тим, що державне керівництво кількох провідних європейських держав досить різко змінило своє ставлення до українських спроб приборкати нашу північно-східну Вандею. Хоча прекрасно знають, що наша країна воює не з якимись-то сепаратистами, а фактично з військово могутньою Росією.

Причиною цього є не лише те, що економічні інтереси певних бізнесових структур цих країн абсолютно не зацікавлені в загостренні конфронтації з Росією і всіляко тиснуть на свої уряди, а й те, що завдяки масованій пропаганді сусідів народи євро-

сум. Але Путін розуміє важливість цієї пропаганди і не шкодує грошей.

Ми ж майже нічого не протиставляємо цьому. Щось намагається робити українська діаспора, та вона, порівняно з російською, по-перше, досить нечисленна, а по-друге, у порівнянні з російськими можливостями, вкрай бідна. Діаспорні видання читають виключно етнічні українці, які ще не забули рідну мову, та який сенс їх пропагувати, якщо вони і так на боці України?

До мене нещодавно звернувся володар двох нью-йоркських російськомовних

Потім я запитав, чому на інших каналах американцю відмовили. Відповідь була дуже цікавою: «Ми знаємо, цей хитрун, не даючи ані копійки, захотів заробити на нас гроші!..» А я їм у відповідь: «Ну і що? Нехай його метою є гроші, але нам, тобто країні в цілому, це ж вигідно. Не вкладаючи жодних грошей розповідати американцям правду про справжній стан речей в Україні.» А вони: «Дуже підозріло, що це російськомовний канал, який хоче подавати наші новини російською мовою...» Господи! Хоч марсіанською, тільки би була від цього користь!

пейських країн починають думати: ну так, справді, Росія вчинила агресію й порушила міжнародні угоди, але чи настільки вона неправа, приборкуючи нацистів-бандерівців.

Хіба не заради встановлення демократії і припинення геноциду албанців була проведена військова операція західних держав у Косово? У європейських країнах реально, а не на папері, існує демократія. Там влада, якої б думки вона не дотримувалася, повинна поділяти погляди своїх громадян, бо інакше – зметуть на найближчих виборах.

Тому вплив на свідомість європейців значно реальніший, ніж вплив на уряди цих країн. Та що там Європа! По всій території Сполучених Штатів Америки активно ведеться проросійська пропаганда. І російською, і англійською мо-

кабельних каналів із пропозицією трансляції українських новин російською мовою. Скільки він не намагався самотужки зв'язатися з нашими телеканалами, все було марно. Мені вдалося з'єднати його з продюсером «5-го каналу» Юрієм Стецем, і за три хвилини проблема була вирішена, бо Стець – людина розумна і мобільна.

Я багато разів намагався зв'язатися з нашими, так би мовити, ідеологічними інстанціями. Казав прямо у вічі: «Ви абсолютно не здатні вести пропагандистську війну. Давайте я вам допоможу. У мене є досвід із чеченської війни, на якій мені вдавалося досить успішно розкладати російські війська. Я буду це робити абсолютно безкоштовно. Але через патологічну поміркованість мені відмовили.

Ще за часів правління Ющенка я запропонував зняти практично автобіографічний фільм про долю східноукраїнського підлітка у лавах УПА. Із неймовірним скрипом його включили до тематичного плану, але настала ера Януковича, і фільм, зрозуміло, знятим не був.

На фотознімку Юрій Стець (знизу)

редактор
Антон ФІЛАТОВ

КІНО

У КІНОТЕАТРАХ ІЗ 31 ЛИПНЯ

Цього тижня у вітчизняних кінотеатрах з'явиться всього три нові стрічки. Дистриб'ютори побоюлися випускати у прокат більше фільмів, адже всі вони опиняться в тіні суперблокбастера «Вартові Галактики» – однієї із найочікуваніших прем'єр літа з бюджетом у \$170 млн.

Опинись у моїй шкірі

Сюжет картини розгортається в Шотландії. Щодня трасою Единбург – Глазго їздить понівечена автівка. За кермом сидить пишна блондинка з великими зеленими очима. Розважається вона тим, що підбирає «автостопщиків», яких паралізує в дорозі. У результаті виявляється, що ця жінка – представниця іншої цивілізації, яка харчується людськими тілами.

Король сафари

Якось у стаді зебр народжується незвичайне дитинча Кумба – воно вкрите смужками лише наполовину. Інші зебри сприймають це як поганий знак і починають звинувачувати Кумбу в усіх смертних гріхах. Коли зебру виганяють зі стада, вона відправляється у подорож по безкраїх преріях Африки. Зустрівши нових друзів, звіря спробує позбавитися від свого прокляття.

Вартові Галактики

Відважному американському пілоту потрапляє до рук таємничий артефакт, який належить безжалісному злодію Ронану. Без цієї стародавньої пустки останній не зможе втілити свої підступні плани із захоплення Всесвіту. Так розпочинається міжгалактична ворожнеча, в яку не за своєю волею втягнутий американський пілот. Та чи варто йому боятися, якщо поруч із ним такі безстрашні воїни, як кровожерливий єнот-снайпер, людиноподібне дерево Грут, шалений монстр Дракс та смертельно небезпечна Гамора.

Сценарій, навіяний музикою

Леся САМІЙЛЕНКО

Нещодавно в київському центрі культури та освіти «Майстер-клас» відбувся показ документального фільму режисера Сергія Проскурні «Тарас Шевченко. Ідентифікація».

Ідентифікація чи самоідентифікація української нації... Не знаю, чи можливо просто за етимологією слова пояснити значимість статті Тараса Шевченка у цьому контексті. А відповідь на це запитання можна отримати, переглянувши фільм. Неспроста демонстрація стрічки навіяла такі глибокі роздуми. Так буває, коли мистецький твір проникає в глибинні ділянки підсвідомості, розворушивши пласти знань, пам'яті, душевних переживань.

Сам режисер про цю картину каже, що вона присвячена прощанню з канонами... Ідеологічними, соціальними і навіть політичними. Про це у фільмі прямо говорить одна з героїнь – філософ і письменниця Окса-

на Забужко. Більш розширено іншу точку зору висловлює на цю ж тему академік Іван Дзюба. І зовсім несподіваною для загалу прозвучала заява американського професора Олександра Мотіля: «Тарасе, ти – американець!..»

Для загалу, який канонізованого Шевченка сприймає як пророка, але не замислюється над тим, що саме поет і його творчість стали початком реальної ідентифікації не лише української літературної мови, але й нації у світі. Упевнено, переконано висловлюючи свою заяву в доконаній формі, говорять про це герої стрічки, які представляють учений світ.

Не менш несподіваною та реалістичною є й режисерська знахідка стосовно роздумів про Тараса Шевченка, які

прозвучали з уст і в реальному виконанні представників народу. І закарпатська мольфарка, і простий шахтар із Донеччини, і бессарабські вівчарі, які цитували Кобзаря, ніби вивертаючи його словами свій власний душевний біль і страждання, уособлюють голос українського народу, який давно чує світ.

Шевченка ще в канонічні часи знали не лише в країнах, де панував комуністичний режим. Він був і є символом боротьби за справедливість та людську гідність. Колись визнаний радянським режимом, він ожив і прозвучав голосом європейської нації, яка знову бореться за свою незалежність і правильність ідентифікації як народу європейського.

Сергій Проскурня каже, що поштоухом до реалізації дум-

ки про те, щоб зняти фільм про Тараса Шевченка став подарунок композитора Валентина Сильвестрова, який якось приніс йому свій диск із записом симфонії...

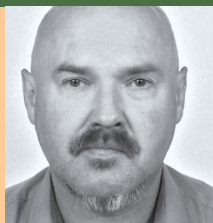
Музика Сильвестрова – це явище в сучасній світовій музичній культурі. А її особливість полягає в тому, що вона мимоволі проникає в людську підсвідомість і розкриває надчутливі ділянки. Музика збуджує, насилає енергію високих почуттів і викликає асоціації. Саме тому вона органічно вписується у кожний блок цього документального кіно. Інноваційно-несподіваним було й режисерське рішення озвучити заключну, титрову частину стрічки симфонією Сильвестрова до останнього її акорду.

Скрипка – інструмент, який здатний відтворити сіль та біль землі, які є святими речами в бутті людини. Симфонія звучить як застереження на зазіхання на святе і святині. І канонізований Шевченко у фільмі виступає багатоліким провідником прозрілого народу, який знімає зі своїх облич маски покори і відстороненості від життя, нав'язаного не-людьми.

Чи є цей фільм суто документальним? Найприскіпливіші кінокритики задумалися неспроста. Він скоріше революційне явище в українському кіноконтексті. Це той випадок, коли мистецький твір не залишає байдужим жодного глядача. Тому й має різні тлумачення та оцінки. І такою є власне моя, суб'єктивна.

редактор
Сергій БАХІН

наше село

■ ДАВИДКІВЦІ

Перші поселення на місці теперішнього села виникли у XIV–XVI століттях: на заході – Осаківці, на сході – власне Давидківці, в центрі – Середина. Назва, можливо, походить від перших поселенців, котрих звали Давид і Сак. Від початку ці землі належали магнатам Чарторийським. Після поділу Польщі, наприкінці XVIII ст., Поділля відійшло до Росії, і в російських документах є згадка про Давидківці – із 1793 р.

У 1836–1837 рр. тут було створене військово-поселення. Мабуть, село забрали в бунтівників Чарторийських (після польського повстання 1830–1831 рр.). Кожен отримував земельну ділянку, будинок, худобу, реманент і мав утримувати трьох солдат-постояльців, переважно росіян (згадаймо «Москаля-чарівника»). Після 25 років чимало російських військових залишалося тут, тож багато давидківчан і досі мають російські прізвища.

На той час у селі була церква, церковно-приходська школа, де навчалося 30 учнів. А в 1875 році заснували ще й світську школу.

Голодомор 1932–1933 рр. не обминув і Давидківці. У селі померло від 70 до 80 людей. Протягом Другої світової війни по селу проходила лінія фронту, ще до 70-х років були збережені окопи. Після війни у село не повернулося 509 чоловіків. Багатьох із них мобілізували відразу після приходу сюди Радянської Армії у 1944 році.

За часів Союзу в селі був колгосп-мільйонер, вирощували цукровий буряк і льон, мали навіть баштан.

■ МИКОЛА ГАВРИШКО

Микола Гавришко народився у Давидківцях у 1912 році. Закінчивши Київське бронетанкове училище командував взводом, у 1939-му визволяв Західну Україну. Пройшов усю війну і закінчив її у Берліні командиром полку.

Особливо відзначився у ході Проскурівсько-Чернівецької операції наприкінці березня 1944 р.

А 26 квітня того ж року йому було присвоєно звання Героя СРСР. Підполковник у запасі Гавришко помер у Хмельницькому у 1976 році.

■ ЛЕВ ШЕСТАКОВ

Лев Шестаков народився на іншому краї України – Авдіївці, що на Донеччині, у 1915 році. Закінчивши військово-авіаційну школу в Луганську, спочатку служив під Києвом, а згодом воював в Іспанії (1936–1939 рр.). У 1941 році відзначився у боях за Одесу. 10 лютого 42-го року йому присвоїли звання Героя Радянського Союзу. Пізніше воював на Сталінградському напрямку. Загинув у бою над Давидківцями 13 березня 1944 року. Його ім'ям були названі колгосп і школа в селі встановлено меморіал. Також у Давидківцях відкрито музей на його честь.

Сергій БАХІН

У Давидківцях є два музеї, два військових меморіали, бібліотека і два десятиліття немає Будинку культури.

ГЕОГРАФІЧНА ДОВІДКА

Село знаходиться за 7 кілометрів від околиці Хмельницького (Лезнева), вздовж траси Хмельницький – Вінниця (міжнародна магістраль Прага – Донецьк). 20 кілометрів до місцевого аеропорту.

Розташування: на висоті 340 метрів над рівнем моря. Мешкає понад 2 тисячі людей.

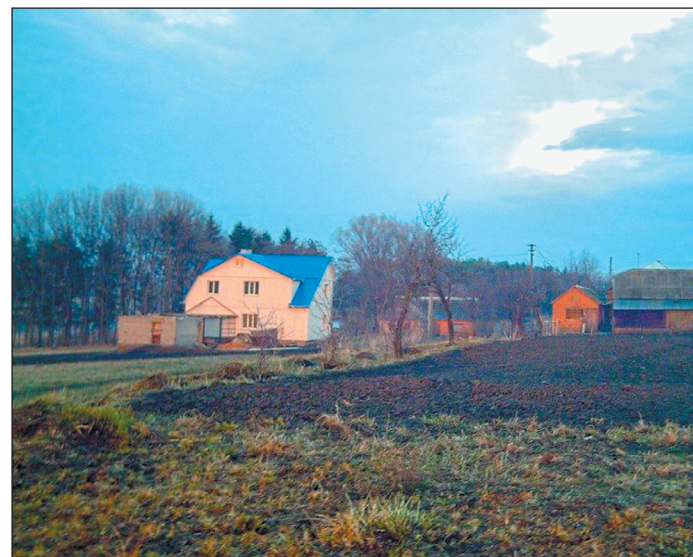
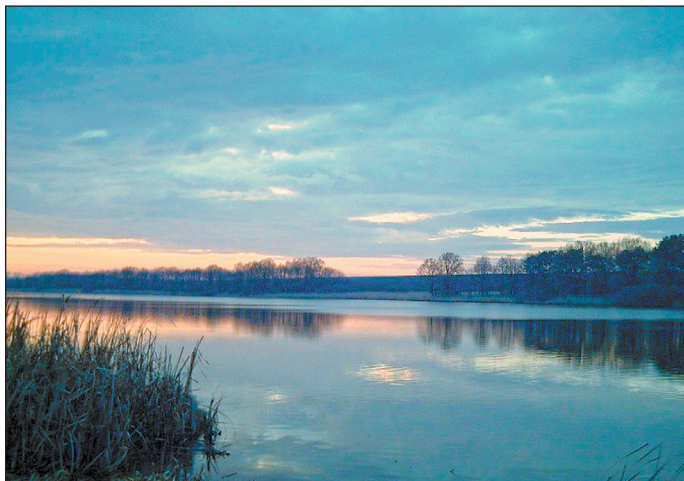
Територія – майже 4 тисячі гектарів, із них 1707 га – у приватній власності, 1676 га – у дер-

жавній, 544 га – у комунальній. Загальна посівна площа – понад 1300 га. Пасовища займають 326 га. На території сільради є сад – 9 га, а також ставки для рибальства – 57 га. Змішані ліси розміщені на площі в 1000 га. Розвідані поклади глини.

НАЙБІЛЬШЕ СЕЛО ХМЕЛЬНИЧНИНИ

Давидківці – одне з найбільших (якщо не найбільше) сіл Хмельницького району Хмельницької області. За словами сільського голови Олега Ланкевича, в його населеному пункті близько 850 дворів.

– На жаль, Будинку культури у нас насправді довгий час немає. За комуністичних часів існуючу церкву віддали під БК, там відбувалися усілякі культурні заходи, танці,

– говорить Олег Іванович. – Але згідно з постановою часів Незалежності, храми мають повернутися до релігійних громад. Тож приміщення повернули, там знову має стати культова споруда, і вже довго тривають реставраційні роботи.

У такому великому селі як Давидківці обов'язково має бути Будинок культури, – переконаний сільський голова. – Наразі колишнє приміщення контори колгоспу передано сільській громаді, тож у ньому можна буде розташувати БК. Але зараз там голі стіни, а коштів на ремонт немає, – бідкається Ланкевич. – Для ремонту необхідно півмільйона гривень,

а весь річний бюджет – лише мільйон, і той блокується на рахунок в Казначействі.

– Клубу в селі немає. Уже давно, здається, із 90-х років, – каже мешканка Давидківців Людмила Петрівна. – Зате є три-чотири бари. Тож молодь туди і ходить. А там вино, горілка... Напиваються, бешкетують. Отака культура...

P.S. Під час нашої розмови до голови зайшов огрядний чоловік (очевидно, працівник силових органів) і запитав у Ланкевича про двох мешканців Давидківців. Як виявилось, хлопці у суботу завітали до одного з місцевих барів, після чого нарobili там чимало збитків.

Бібліотеку не віддали під амбулаторію

Утім, у Давидківцях є інші осередки культури. Із тильного боку будинку сільради розташоване приміщення бібліотеки. Як розповів сільський голова, у ній налічується 1280 книг: художні, наукові та інші.

Має неабияку популярність серед односельців. Ходять до неї як пенсіонери, так і дошкільнята. Якось хотіли приміщення віддати під амбулаторію, але читачі були проти, тож від ідеї відмовилися.

Є в селі фольклорна група «Давидчани», що складається з 18 осіб. Незабаром вона знову захищатиме звання народного колективу. Як розповів мешканець села Анатолій

Михайлович, виступ «Давидківчан» найбільше очікують 9 травня, коли збирається все село.

У Давидківцях біля пошти є пам'ятник Радянському солдату з висіченими прізвищами загиблих на плитах. Біля храму, що реставрується, розташований і другий меморіал – Героям-односельцям, полеглим у боях за Вітчизну.

Також є музей пам'яті льотчику-випробувачу, Герою Радянського Союзу Шестакову. А в школі створений історико-краєзнавчий музей села, де можна дізнатися, що засноване воно кріпаками-втікачами, а в роки Голодомору тут померло 70 людей.

редактор
Аліна ОНОПА

тернопілля

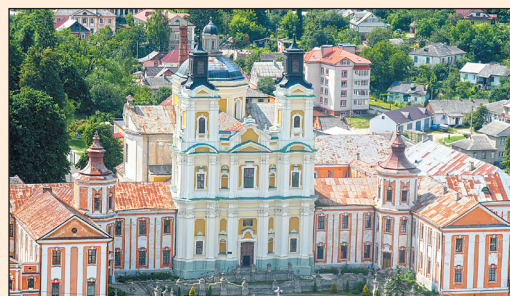
■ ЗАМКОВА ГОРА

Візитна картка Кременця – пам'ятка архітектури національного значення. Старовинна фортеця, яка вперше згадується у IX ст. Завдяки неприступним мурам Кременець не скорився полчищам Батия, однак фортеця впала під натиском козаків у VII ст. Саме тут досі розповідають про легендарну польську королеву Бону. Із вершини гори відкривається панорама міста, звідки він мов на долоні.

■ КОМПЛЕКС ЄЗУЇТСЬКОГО КОЛЕГІУМУ

Споруда XVIII ст. барокового стилю за проектом архітектора Павла Гіжицького. Складається з головного собору та прилеглих корпусів. Із 1805 року в приміщеннях єзуїтського колегіуму почала працювати Волинська гімназія, яку реорганізували в лицей, що отримав назву «Волинських Афін». Нині в корпусах знаходиться гуманітарно-педагогічний інститут. Костьол став церквою Преображення Господнього.

■ СВЯТО-УСПЕНЬСЬКА ПОЧАЇВСЬКА ЛАВРА

Одна з найбільших святинь православного світу. Комплекс побудований у різних архітектурних стилях. Складається із трьох соборів, каплиць, дзвіниці, корпусу келій, святих воріт.

Історія монастиря розпочинається в середині XIII ст., тоді у вогняному стовпі явилась Божа Матір і залишила на камені відбиток своєї стопи, з якої і донині б'є чудотворне джерельце.

■ МУЗЕЙ ЮЛІУША СЛОВАЦЬКОГО

Польський поет Юліуш Словацький народився в Кременці 1809 року в сім'ї професора Волинської гімназії. Меморіальний музей, відкритий у 2003-му, знаходиться в садибі родини Словацьких. На подвір'ї – пам'ятник поетові українського скульптора Василя Бородея.

Аліна ОНОПА

Тернопілля! Одна з найменших областей в Україні, але яка ж багата на пам'ятки. Вона поєднала в собі частини трьох етнічних земель – Галичину, Волинь і Поділля.

Тут є на що подивитися. Мальовнича природа, таємничі печери і гори, стародавні замки і палаци, величні церкви, храми, монастирі, костели.

Ця земля надихала на творчість своїх славних синів і дочок: співачку Соломію Крушельницьку, композитора Дениса Січинського, художника Михайла Бойчука, письменників Богдана Лепкого і Юліуша Словацького, нобелівського лауреата Шмуеля Агнона, співців стрілецької слави Михайла Гайворонського, Романа Купчинського, живописця Олену Кульчицьку та інших.

Тернопільщину називають «музеєм» просто неба. За кількістю об'єктів культурної спадщини вона займає друге місце після Криму. Тут збе-

реглося більше третини всіх українських замків і палаців. Їх у регіоні – 34! А за кількістю пам'яток природи (водоспади, гіпсові печери) область на п'ятому місці.

Серед шанованих святинь – Українська православна Свято-Успенська Почаївська лавра й Український греко-католицький Зарваницький Марійський духовний центр.

Нещодавно в регіоні пройшов Всеукраїнський медіа-форум «Тернопільщина туристична – очима журналістів», організатором якого стало Управління з питань туризму та курортів Тернопільської обласної державної адміністрації. Понад 50 представників мас-медіа з усієї України приїхали ознайомитися з історико-архітектурним, духо-

вним і культурним розмаїттям краю.

«Тернополь і Тернопільщина є чим пишатися, – говорить ту-тешній міський голова Сергій Надал. – Історичні події та наша самобутня культура залишили чимало слідів, які стали туристичною атракцією для людей з інших регіонів України».

Після відкриття медіа-форуму учасники, працюючи у тематичних секціях, мали змогу ознайомитися із замковим, сакральним, фестивалним, гастрономічним, екологічним та екстремальним туризмом регіону.

Цікаво те, що в області протягом року проходить 33 фестивалі, серед яких: лемківської культури «Дзвони Лемківщини», вишивки та костюма «Цвіт вишиванки», духовного співу «Кременецькі хоріві вечори «Ave Maria», козацької пісні «Байда» та інші.

Триденна подорож історичними та духовними місцями Тернопільщини продемонструвала своєрідність цього краю, але скільки ще залишалося незвіданого...

Тернопіль

Український Версаль

Є на Тернопілля мальовниче містечко Вишнівець, яке розкинулося на двох берегах річки Горинь. Славиться воно своїм розкішним палацом.

Замок князів Вишневецьких має цікаву історію. Перша згадка про палац (тоді ще замок) зафіксована у 1395 році. У той час цю землю отримав князь Дмитро Корибут від литовського князя Вітовта.

У 1494-му князь Михайло Вишневецький із нагальної потреби зміцнити фортецю, яку часто нищили і руйнували татари, зводить новий замок на лівому березі річки Горинь.

Відтоді й на кілька віків Вишнівець стає родовим гніздом могутнього роду князів Вишневецьких. Тут народився Дмитро-Байда Вишневецький, легендарний засновник козацької дружини на Малій Хортиці (1550), що стала про-

тотипом Запорозької Січі на Дніпровських порогах.

За той час замок зазнав значних руйнувань. У 1705-му останній із князів Вишневецьких Михайло Сервацій відновлює фортифікаційну систему та в 1720 році перебудовує розорений родовий замок у пишний

палац на кшталт французьких замківських резиденцій. У створенні ансамблю брали участь французькі архітектори, українські та польські майстри.

Наступної перебудови комплекс зазнав у кінці XVIII століття. Під час Першої світової війни споруда була зруйнова-

на, але в 20-х роках XX століття знову відбудована.

У стінах замку побувало чимало історичних особистостей: Іван Мазепа, Петро I, Станіслав Понятовський, останній польський король, а також Микола Костомаров, Юліуш Словацький, Леся Українка та Симон Петлюра.

Нещодавно на фасаді палацу встановили меморіальну дошку, на якій зазначено, що 1846 року тут у складі Київської археографічної комісії працював Тарас Шевченко. У парку навіть збереглася старовинна кам'яна лавочка. Говорять, що на ній малював Кобзар, проте жодних згадок про перебування поета в місті в документах немає.

А у 1848 році тут був французький письменник Оноре де Бальзак, який назвав палац і парк «малим Версалем».

Нині у його приміщенні філіал музею-заповідника «Замки Тернопілля».

Вишнівець

редактор
Надія ПАСТЕРНАК

місто лева

■ «РАЙ» У МИСТЕЦЬКІЙ ГАЛЕРЕЇ

У галереї сучасного сакрального мистецтва Isonart у Львові відкрилася виставка іконопису Наталії Русецької під назвою «Рай».

Витончений колорит, невимушена стилізація, тонке прописування деталей надають творам Наталії невагомості, дуже доречної у сюжетах сакральної тематики. Випробувавши у свій час різні техніки та технології, вона повернулася до класичної, випробуваної століттями, жовткової темпері.

Експозицію можна відвідати до 24 серпня за адресою: м. Львів, вул. Вірменська, 26, з 12 до 19 год., щоденно, крім понеділка.

Наталія РУСЕЦЬКА

■ МУЗИКА СТАРИХ МІСТ

15–31 серпня у Львові та Кракові паралельно відкривають 39-й сезон музичні фестивалі «Музика у старому Львові» та «Музика у старому Кракові».

Ідея належить засновникові відомого українського камерного оркестру «Віртуози Львова», народному артисту України Сергію Бурку та засновнику польської капели «Краковієнсіс» і польського фестивалю «Музика в старому Кракові» Станіславу Галонському.

У репертуарі колективів та виконавців як у Львові, так і в Кракові, звучатимуть твори композиторів різних епох – від бароко до класики.

■ «ЛЬВІВСЬКИЙ МІСТ» – МУЗИЧНО-СПОРТИВНЕ СВЯТО

1–3 серпня у Львові, в Палаці спорту «Україна» (вул. Мельника, 18), відбудеться музично-спортивний фестиваль «Львівський міст», про що повідомляє прес-служба Львівської міськради.

Спортивна частина буде представлена різноманітними видами бойових мистецтв, а також популярними вуличними видами спорту.

Музичну частину представлятимуть провідні українські гурти та молоді перспективні виконавці західного регіону.

■ «ТУ СТАНЬ! – 2014»: ЗУСТРІЧ ВІДБУДЕТЬСЯ

Попри те, що цього року у Львові відмінено багато традиційних заходів, дев'ятий фестиваль середньовічної культури «Ту Стань» таки відбудеться.

Біля підніжжя скель, де в IX–XVI століттях існувала велична фортеця Тустань, 1–3 серпня кожен охочий зможе долучитися до звитяги української середньовічної культури.

Цьогоріч формат «Ту Стань! – 2014» – це поєднання військового табору та середньовічного містечка з ярмарком. На відвідувачів чекають імпровізовані подвір'я, на яких можна буде познайомитися із технологіями виготовлення та обробки основних матеріалів, бої воїнів-русичів, монголо-татар та балтів, виступи вуличних музикантів, штурм фортеці та багато іншого.

Студенти-іноземці із шести країн вивчатимуть українську

Надія ПАСТЕРНАК

Упродовж трьох тижнів студенти-іноземці вивчатимуть українську мову у Львівському національному університеті імені Івана Франка під час навчання в Міжнародній літній школі з української мови і країнознавства.

Хвилюю мовчання присутні вшанували пам'ять громадян Нідерландів, Австралії, Малайзії, Індонезії, Великої Британії, Німеччини, Бельгії, Філіппін, Канади, Нової Зеландії, які загинули внаслідок жакливого авіакатастрофи на Донеччині.

«Щиро дякуємо всім, хто, незважаючи на складний для нашої держави час, приїхав до нас, щоб відкрити для себе Україну», – звернулася до учасників школи її координатор, доцент кафедри українського прикладного мовознавства Оксана Туркевич.

Привітав студентів-іноземців ректор університету, професор

Володимир Мельник, який висловив сподівання: «Відкриваючи для себе Україну, ви по-іншому оціните себе в наших культурницьких реаліях. Вивчення української мови, історії, культури – це не лише пізнавальна місія, а знак вашої доброї волі та підтримки України у важких суспільно-політичних реаліях. Це крок до ще більшої незалежності та європейської інтеграції нашої держави.»

Історія проведення мовних курсів бере свій початок із 1997 року, а з 2008-го організатором літніх шкіл уже традиційно є Центр українсь-

стики. Багаторічний керівник центру, проректор з науково-педагогічної роботи, професор Ярослав Гарасим у вітальному слові зазначив, що водинадцять має честь відкривати Міжнародну літню школу.

«17 раз літня школа відчиняє свої двері, зустрічаючи нових її учасників. Ми раді, що ви приїхали з різних кутків світу, аби доторкнутися до чарівливої краси української мови. Із вами працюватимуть наші доценти, кваліфіковані викладачі, які навчатимуть вас мови», – звернулася до студентів-іноземців завідувач кафедри українського при-

кладного мовознавства, професор Ірина Кочан.

Щорічно роботу міжнародної літньої школи підтримує Німецька служба академічних обмінів (DAAD), представником і співкоординатором якої є випускник літньої школи 2012 року Міхаель Бек. Цьогоріч DAAD надала 4 стипендії на навчання у школі студентам із Німеччини.

Нагадаємо, що літня школа триватиме до 8 серпня 2014 року й передбачає насичену програму.

Заплановано проведення занять з української мови, лекції з літератури, культури, економіки, політики, мистецтва, релігії, історії України, тематичні екскурсії Львовом, зустрічі з відомими українцями, майстер-класи з виготовлення традиційних українських сувенірів, кіноклуби, а також подорож Карпатами й країнознавчу мандрівку замками Львівщини.

Рівень здобутих знань студенти продемонструють в останній день літньої школи, представляючи свої проекти українською мовою.

Цьогоріч Wiz-Art вийшов іншим

Чотири дні у Львові тривало справжнє свято кіно – VII Міжнародний фестиваль короткометражних фільмів Wiz-Art.

І знову в кінозалі львівського Палацу мистецтв на підлозі були матраци, каремати та інші підручні матеріали, щоб сісти, бо місць бракувало. Попри те, що конкурсні перегляди відбувалися і в інших кінозалах міста.

Чим особливий цьогорічний фестиваль короткометражок? «Цього разу маємо потужну навчальну частину, також ми раніше не демонстрували документальних короткометражних стрічок, а цьогоріч показали і спеціальну конкурсну програму документальних фільмів, – діляться організатори. – Запросили до себе режисерів кіногромадського спротиву «Вавилон'13»

на чолі з продюсером та режисером Володимиром Тихим. Вони також представляли таку спеціальну підбірку.

Загалом настрої заходу відрізняються від минулорічних у зв'язку із ситуацією, в якій ми зараз перебуваємо. Мені здається, що зараз фестиваль вийшов політичний рівень, як би цього не хотілося, і стрічки, які ми обрали для показу, так чи інакше відрізняються від попередніх. У конкурсній програмі немає смішних кіноробіт, усі – серйозні».

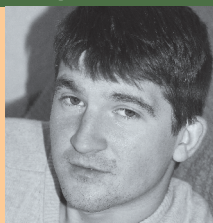
Журі сьомого Міжнародного фестивалю короткометражних фільмів нагородило першою премією фільм польського режисера Матеуша Главачького «Вбити тітку». Про 23-річного Юрека, який живе зі своєю тіткою. Стомлений опікою, хлопець вирішує змінити свою долю і бере в руки молоток...

Найкращим українським фільмом визнано анімаційний фільм «Жуйка» режисера Ольги Макачук. Найкращий сценарій – стрічка «Партнерство» Адріана Сігару з Великої Британії. Найкраща режисура – кіноробота «Де ми?» режисера

Ілкера Чатака з Німеччини. А нагороду за найкращу операторську роботу отримав фільм «Урожай» із Нідерландів. Спеціальні відзнаки отримали «Тушковане м'ясо» з Великої Британії та стрічка «Честь» із Німеччини.

редактор
Валерій ГРИЦЕНКО

ВОЛОДИМИР ОВСІЙЧУК

■ ВОЛОДИМИР ОВСІЙЧУК – 90

Велет духу, академій вартий...

– Я щиро бажаю нашим хлопцям, які повернуться тепер із війни, зробити для української культури стільки, скільки зробив, повернувшись із фронтів Другої світової, Володимир Овсійчук...
Із побажань ювілярові 28 липня 2014, у день св. Володимира

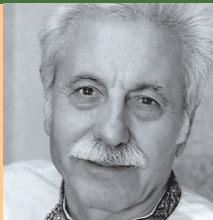

Людина-легенда. Неймовірної працездатності та енциклопедичних знань. Воїн-митець. Кришталевої чесності і подиву гідної скромності. Патріарх національного і європейського мистецтвознавства. Художник і реставратор живопису. Заслужений діяч мистецтв України. Професор і доктор мистецтвознавства. Лауреат Національної премії імені Т. Шевченка. Кавалер ордена Ярослава Мудрого. Творець Картинної галереї у Львові. Автор 38-ми унікальних монографій. Педагог, співак, актор. Людина з великої літери. Серед нас.

Вчений всесвітнього рівня, сповнений неймовірної життєвої енергії, іскрометного гумору та вишуканого сарказму Володимир Овсійчук відбув у цей понеділок святкову академію. На честь власного 90-ліття, в актовій залі Інституту народознавства НАНУ у Львові. А наступного дня запросив до своєї скромної оселі своїх аспірантів та киян із Національного газетно-журнального видавництва. Многая літа!

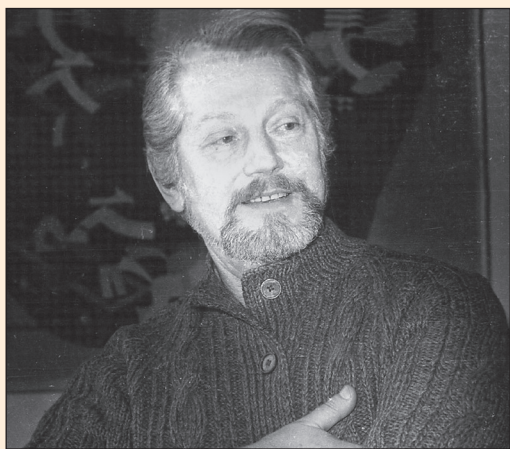
редактор
Іван МАЛЮТА

образотворче мистецтво

■ МИХАЙЛО БІЛАС – 90

Михайло Білас народився у 1924 році на Івано-Франківщині, де батько працював лісничим. У 1928-му сім'я переїхала на Дрогобиччину, в село Медвежу. Саме там, на бойківському Прикарпатті, ріс і виховувався майбутній майстер, вбираючи в себе прекрасні народні звичаї і традиції. Батьки вміли передати те найцінніше, що в'яже між собою

родину й рід (мати художника була зі знатної і заможної родини Пожаківських зі Стебника, батько – із династії лісничих Біласів із Трускавця). Хлопець відчув красу і велич природи та полюбив її.

Висхідною творчого шляху Михайла стало вишивання. Майстер оволодів навичками цього мистецтва дуже рано – у 5 років. Різні техніки пізнавав та засвоював під наглядом матері. Сам митець, згадуючи дитинство, каже про себе: «Я не вчився, я просто бачив і запам'ятовував на ціле життя, і так із тим відчуттям живу дотепер».

Закінчив художнє училище імені Івана Труша (1952–1953), де пройшов школу традиційного ткацтва у викладача Василя Цюня. Після цього, прагнучи вдосконалення, у 29 років стає студентом (відразу другого курсу) відділу художнього текстилю Львівського інституту прикладного та декоративного мистецтва (нині Академія мистецтв).

Працюючи упродовж 1959–1965 років на посаді художника Львівського будинку моделей, а згодом – головним художником будинків моделей у Харкові та Києві, силою вродженого хисту невдовзі став провідним митцем у галузі моделювання одягу. Керуючи колективами митців-модельєрів, створив дві виставки зразків сучасного одягу за народними мотивами.

Із 1959 року Михайло Білас бере участь в обласних, міжобласних, республіканських та міжнародних виставках (Україна, Польща, Румунія, Югославія, Болгарія, Бельгія, Німеччина, Австрія, Франція, Індія, Монголія, Канада, США, країни Балтії, Росія, Казахстан...)

У 1973 році повернувся до Трускавця й оселився в батьківському будинку, де продовжує працювати на ниві сучасного українського килимарства та графіки.

«Гуцульське весілля», аплікація, оксамитовий папір, 1987 р.
«Бойківська мадонна», гобелен, ручне ткацтво, вовна, 1994 р.

Народний художник

Олена
БІЛАС-БЕРЕЗОВА

1 серпня – ювілей
майлера, ім'я якого добре
відоме в Україні та
далеко за її межами.

Професійний художник-текстильник, витончений колорист із музичною та хореографічною освітими. Широцьні здібностей зумовили особливість творчої вдачі Михайла Біласа – майстра різних видів ткацтва.

ЗАЧИНATEЛЬ ЖАНРУ

60-ті роки майстер присвятив серії вишиваних рушників, серветок, подушок і килимків. У них переважали бойківські й гуцульські орнаменти, символіко-сюжетні мотиви. Білас став одним із зачинателів нового жанру в українському народному килимарстві. Він започаткований у ті роки так званими сувенірними килимками невеликого розміру, виконаними в одній техніці – стебловим стібком горизонтальними рядами.

Пізніше вишивані килими стали першоосновою художнього гобелену митця, який звертався і до ворсового килима, техніка виконання якого (вузлоплетіння) вимагає неабиякого вміння. Створив серію кольорових ліжників (1967–1970 роки), оригінальні

верети із геометричним орнаментом: «Полонина» (1969), «Космацька» (1976), «Смуток» (1978) та інші. Триптих: «Два кольори», «Любов» і «Журба» (1980) – «звучить» із таким же емоційним піднесенням, як і рядки пісні на слова товариша, майстра Дмитра Павличка «Два кольори мої, два кольори...», – основної теми роботи.

ПЕЙЗАЖНІ ВАРІАЦІЇ

Відображення пейзажних варіацій за допомогою народних орнаментальних розписів – перші гобелени Біласа (міні), які нагадують живописні картини (цикл «Пори року», 1988–1989 роки).

Наступні твори малих розмірів – «квіткові» (всієї автор) – фрагментарного характеру й сповнені неприхованої поетики природи: «Квіти калини» (1989), «Настурція» (1989), «Півники» (1989). До вершин епічної розповіді доведено гобелен-триптих 1980 року «Вечорниця» – приклад орнаментально-тематичного килима. Роботи цієї стильової групи «Весільні ворота» (1983) і «Косівський базар» (1984) відрізняються насиченими тонами й багатосюжетною композицією. «Золота рибка» (1978), «Багряний олень» (1980), «Чорні коні» (1983) – симбіоз міфологічно-образної символіки й народної традиції.

ПОЕТИКА ДАВНІХ ОПОВІДЕЙ

У 80-ті роки в роботах постає поетика давніх оповідей: «Олекса Довбуш» (1983), «Гуцульський базар» (1983), «Лебеді материнства» (1983).

Прийшовши до великих композиційних робіт із кількох частин, пов'язаних однією темою, Білас продовжує

фольклорно-етнографічний напрям: «Гуцульська сім'я» (1995) і «Бойківське весілля» (1998), «Троїсті музики» (1999). Великі гобелени «Журавлиний сум» (1990), «Дзвони долі» (1991) вражають пластичністю. Художник відмовляється від прямокутного формату, обрамлює роботи за логікою сюжету й домислом.

Формуються риси авторського почерку майстра. Національного звучання набуває гобелен «Ой у лузі червона калина» (1993), що презентує подальшу творчість. В останніх серіях тканих полотен автор торкається християнських цінностей: «Панахида» (1991), «Голгофа» (1997), «Вечірня молитва» (1992).

Доробок аплікативних творів і декоративних квітів створювався у 60–90-ті роки. Багатосюжетні аплікативні панно заохплюють глибокою фольклорною тематикою та феєричністю композицій: «Косівський базар», «Великдень», «Обливаний понеділок», «Різдво», «Вертеп», «Бойківське весілля» та інші.

А останнє десятиріччя – це нові гобелени й колекція пастельних робіт із фольклорно-етнографічними та квітковими мотивами.

ПРИЖИТТЄВИЙ МУЗЕЙ

До сьогодні митець малює пастелі. «Водохреща», «Паморозь», «Бойківська мадонна», «Івана Купала», «Сонячний плай» – композиції милують довершеністю тональних сполук, духовною енергією особистості автора.

Творчий доробок Біласа враховується уже п'ятою сотнею робіт.

У 1992 році в Трускавці, мальовничому курортному містечку на Прикарпатті, звідки походить родовід маестро, відкрився Художній музей Михайла Біласа – перший в Україні прижиттєвий музейний заклад, – який став визнанням мистецького здобутку всесвітньо відомого майстра.

Про унікальність постагі художника свідчать відгуки. Наведемо слова відомого українського композитора Анатолія Кос-Анатольського: «Перед нами великий самобутній художник, що зумів сплести в чудесне єдине глибокі народні корені, сміливий сучасний почерк».

Трускавець

редактор
Світлана СОКОЛОВА

КНИГОЗБІРНЯ

Ярмарок інновацій

«Бібліоміст» допомагає книгозбірням України впроваджувати нові послуги. Уже використовуються ресурси та ідеї, створені за час роботи програми.

За останні чотири роки 10 мільйонів українців скористалися безкоштовним Інтернетом у публічних бібліотеках у містах і селах нашої країни завдяки програмі «Бібліоміст». Працювати із технологіями більшість користувачів навчали працівники книгозбірень.

Ярмарок відкрили перший заступник міністра культури України Олеся Островська-Люта, президент Української бібліотечної асоціації Ірина Шевченко та директор програми «Бібліоміст» Матей Новак.

Керівництво Міністерства культури, яке підтримувало модернізацію бібліотек упродовж 2009–2014 років, впевнене: сучасні книгозбірні, як привабливий об'єкт соціального інвестування з боку держави, неурядових організацій та приватного бізнесу, довели свою життєздатність. За словами Олеси Островської-Лютої, громади зі всієї України побачили, що вкладати кошти у розвиток бібліотек вигідно.

Лише в бібліотеці міста Бар на Вінниччині за три роки тре-

нінги з написання проектних заявок пройшли 650 держслужбовців, а громада міста отримала 550 000 грн грантових коштів. Це 11 комп'ютерів для міської ради, 5 відремонтованих систем опалення в селах, енергозберігаючі вікна на шести об'єктах, оновлений будинок культури, спортивний майданчик і культурно-дозвіллевий центр для малечі.

На ярмарку провели конкурси «Супербібліотекар – 2014» та бібліотечного плаката. У першому перемогла завідувач сільської бібліотеки-філії з Рівненської області Лариса Лаптева, а в другому – Дикан-

ська центральна районна бібліотека Полтавської області. Підбили підсумки змагання з відео «БібліоКіноФест-3».

Відбулися майстер-класи за темами: ІТ-експрес, медіаграмотність й економічна цінність книгозбірень, їхня роль у житті громади та інші. Українська бібліотечна асоціація представила пазли «Територія єдності» та ознайомила працівників книгозбірень із можливостями інформаційно-комунікаційних ресурсів для підвищення кваліфікації.

Безоплатні послуги читалень вирішують життєві питання: від спілкування «Скай-

пом» з родичами за кордоном до заснування власного підприємства, працевлаштування, отримання візи або запису до лікаря через Інтернет. Цим українці відчутно заощаджують сімейний бюджет.

Понад 23 тисячі працівників книгозбірень за підтримки програми «Бібліоміст» отримали нові професійні знання й навички, пов'язані із технологіями. Окрім підвищення своєї вартості на ринку праці, вони ще й зекономили понад 12 мільйонів гривень.

Українська
бібліотечна асоціація

■ БЕЗОПЛАТНЕ ОГолошення

Умови для публікацій безоплатних оголошень у тижневику «Культура і життя»

1. Подача оголошення будь-яким передбаченим для цього способом вважається письмовою згодою фізичної особи на обробку її персональних даних та їхню публікацію у відповідних межах.

2. Безоплатно приймаються приватні оголошення на теми, пов'язані з культурою (приватні уроки музики, вокалу, подарую книжку, картину, шукаю роботу в театрі, продаю музичний інструмент, приймаю замовлення на виготовлення народного одягу тощо).

3. Подана інформація друкується українською та російською мовами.

4. Безоплатні оголошення приймаються на вирізаних із газети купонах та

– надісланих поштою;
– по телефону/факсу +38 (044) 498–23–64;
– за допомогою СМС-повідомлень на номер телефону +38 (067) 394–97–21 згідно з формою купона;
– в редакції газети: Україна 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1;

– через електронну пошту згідно з формою купона nvu.kultura.sale@gmail.com.

5. На одному купоні можна замовити публікацію лише одного приватного оголошення.

6. Безоплатне оголошення публікується протягом двох тижнів із часу його отримання.

7. Кількість безоплатних оголошень від однієї фізичної особи не може перевищувати трьох за місяць.

8. Текст оголошення повинен починатися з предмета оголошення.

9. Оголошення про загублені документи приймаються лише в редакції.

10. Редакція залишає за собою право редакторських правок у поданому оголошенні. Інформація, яка не відповідає зазначеним умовам, НЕ ПУБЛІКУЄТЬСЯ.

11. Обсяг оголошення – до 25 слів.

12. Претензії з приводу затримки чи втрати оголошень, відправлених поштою, редакція не приймає.

13. Оголошення, подані для газети, надалі дублюватимуться на порталі uaculture.com.

14. Редакція може змінювати вимоги щодо змісту та умов публікації оголошень.

15. У випадку виявлення недобросовісної інформації (подання оголошення на чужі номери телефонів або адреси) редакція передає відповідні матеріали для розслідування правоохоронним органам.

Редакція застерігає: відповідальність за інформацію в оголошеннях несуть їх подавачі, зміст поданого оголошення повинен відповідати вимогам чинного законодавства та нормам моралі.

Партнерство для розвитку

Сімнадцять молодих бібліотекарів, визнаних кращими у конкурсі Української бібліотечної асоціації, попрямували до польської столиці інновацій – міста Жешува – на I Польсько-український форум молодих бібліотекарів доводити: сучасна книгозбірня таки без меж.

Інформаційні технології в управлінні читальнями, онлайн послуги та інше стали темами форуму.

Фонд розвитку інноваційного суспільства представив нові пропозиції і проекти розвитку місцевих громад та муніципальних публічних бібліотек у Польщі.

Обговорили спільний польсько-український проект «Література без меж», в якому брали участь працівники Львівської

обласної бібліотеки для дітей і представники книгозбірень інших українських міст у рамках співпраці Кросненської публічної бібліотеки (Польща) з публічними бібліотеками Карпатського регіону.

У польських читальнях докладають зусиль для створення умов для користувачів, починаючи від можливості повернути книгу в зручний для вас час без допомоги бібліотекаря до оцифрування видань.

Взірцем є публічна бібліотека невеличкого польського містечка Ярослава. Перегляд кінофільму в 3D-кінозалі, ігри, клуби за інтересами, гра у шахи, цікаві заходи для книжкових гурманів, зустрічі з авторами сучасної польської літератури ваблять усіх.

Юлія КАШПРУК,
Вінниця

Безоплатне оголошення

Текст оголошення _____

_____

_____

_____

Телефон _____

ПІБ _____

_____

Адреса _____

_____

_____

Підпис _____

✂

редактор
Леся САМІЛЕНКО

ПІСЛЯМОВА

FOURSQUARE, INSTAGRAM ТА ІНШІ ПОПУЛЯРНІ СОЦМЕРЕЖІ СЕРЕД МОЛОДІ: HOT OR NOT?

Ви ніколи не помічали в транспорті чи на вулиці молодь, яку повністю поглинули їхні смартфони? Юнацтво може весь день щось читати, писати, коментувати, «лайкати» (від англ. «like» – подобатися. – *Авт.*), обмінюватися повідомленнями і зовсім не бачити нічого та нікого довкола себе. Воно й не дивно, адже

із соцмереж молодь у наш час може дізнатися більше корисної інформації, аніж деінде. Можливості сучасних технологій дозволяють будь-коли та будь-де зайти в Інтернет із телефона, планшета чи іншого пристрою. Завдяки такому прогресу молоде покоління має можливість «чекінитись» (від англ. «checkin» – показуватись, я тут. – *Авт.*) у Foursquare і викладати щойно зроблені фото в Instagram, при цьому спілкуючись з друзями, коментуючи їхні записи. Таким чином просто бути модними кібер-користувачами. І це лише кілька програм, які стали популярними нещодавно. Згадаймо про VK та Facebook. Це вже гіганти соціальних мереж, які тримають популярність вже не один рік.

Таку тенденцію підтримують і заклади харчування, і готелі, і всілякі інші установи, де за «чекін» чи тег в Instagram надається знижка чи ще якась акційна пропозиція. Це неабияк захоює користувачів ще більше часу проводити у цих програмах.

Як уникнути такого масового Інтернет-серфінгу (від англ. «internetsurfing» – лазити по Інтернету. – *Авт.*)? Ніяк! У чомусь це навіть добре, адже блогери-початківці матимуть чудову можливість стати відомими без піар-компаній, а талановиті фотографи зможуть тішити своїх передплатників, не друкуючись. Цього не уникнути, сучасна молодь розвивається разом із новими технологіями, і чим далі прогрес, тим глибше вони поринають у віртуальний світ, де всі раді одне одному.

Дарина БОДЮ

ОНОВЛЕНИЙ ПОРТАЛ «КУЛЬТУРА»

Щоб бути сучасними та зацікавити нашу молодіжну аудиторію, Національне газетно-журнальне видавництво працює над оновленням порталу «Культура» – починаючи з нового дизайну і закінчуючи мобільними версіями для iPad та Android. Свіжа та динамічна презентація публікацій, адаптація веб-сторінки під будь-який розмір екрану користувача, доцільний підбір додаткового та рекомендованого матеріалу за подібністю до основного, інтеграція з Facebook, теги, анонси подій, повноцінне представлення новин регіонів, медіа-контент з Youtube та багато іншого.

Веніамін КІНЧУК

Кіно і політика завжди йшли поруч. У капіталістичних країнах уже давно сформувалася традиція відмивання грошей через кінематограф. У соціалістичних – кіно завжди було елементом ідеології.

Та незважаючи на політекономічний устрій усіх цивілізованих країн світу, в них склалася стала закономірність: кожен політик, що поважає себе, має бути в певному сенсі кінозіркою, натомість не кожна кінозірка має бути політиком.

Багато хто вважає, що вітчизняна кіноіндустрія лежить у комі, а наш кінематограф – безплідний. І з такими критиканами важко не погодитися. Та навіть безнадійний імпотент, трапляється, переповнюється життєдайною силою... Власне, поєднавшись із такою брудною дівкою, як політика, наш кінематограф породив цілий виводок персоналій, котрі успадкували популярність від свого екранного батька та політичне відчуття від своєї «гулящої» мамки.

У ролі мовчазного бандюка Дмитро Корчинський. Він з'являється у ганебному російському телемувіку «Старики полковники» і в ролі бутфорного кобзаря, який не попадає по струнах, у дешевій комедії «Сім днів до весілля». Словом, політична кар'єра цього провокатора-невдахи вибудовується приблизно за таким принципом, що і його кінематографічні потуги – в обох цих сферах діяльності він не більш ніж пустоголова маріонетка.

Політ над кіно

Минулоріч народний депутат Богдан Бенюк взяв відпустку у Верховній Раді аби знятися у фільмі «Урсус». У цьому найдорощому на сьогодні вітчизняному кіно-проекті актор грає старого каскадера, що супроводжує ведмедя. Напевне, під час співпраці з диким ссавцем на знімальному майданчику Бенюку знадобився досвід спілкування з не менш «дикими звірами», які засідають у ВР.

Авантюрне роуд-муві «Урсус» розповідає про подорож із Тбілісі до Берліна актора, що переодягнувся у ведмедя. Під час цієї поїздки на нього й тих, хто його супроводжує, чекають вражаючі пригоди. На екрани стрічка повинна вийти наступного року.

Цьогоріч має вийти на екрани багатосерійний фільм «Дау», в епізодах якого можна буде побачити Михайла Добкіна та Нестора Шуфрича, що зіграли ролі радянських партійних діячів. Що ж, коли цих російських підлабузників остаточно «попруть» з

української політики – їм знайдуться місця в епізодах друкосортних російських серіалів. Напевне, там вони виглядатимуть гармонійніше.

Іван Драч добре відомий як політик, поет, прозаїк та сценарист. Та мало хто знає про його акторську діяльність. У 1990 році, будучи депутатом ВР, він з'явився в епізодичній ролі забутого на сьогодні шедевра Станіслава Клименка «Кому вгору, кому вниз». Нескладна роль Драча полягала в тому, щоб станцювати ламбаду на Європейській площі в Києві.

Картина розповідає про чудернацьку подорож у часі звичайнісінького охоронця. Однієї загадкової ночі 1977 року, в часи розвинутого соціалізму, його закинуло аж на початок 90-х, коли торована радянською владою стежка в комунізм вперлася в урвище. Головний герой стає свідком дня злочинського угруповання, яке за допомогою гіпнозу вичищає кишені звичайних людей. Бажаючи навести лад у своєму житті, протагоніст по-

чинає боротися із шулерами. Однак усі його старання перетворюються на трагіфарс.

Окрім ігрових повнометражних фільмів, якими є всі вищезгадані стрічки, певні народні обранці встигали позніматися у власних кліпах. Відео на свої примітивні пісеньки записували, наприклад, падишах кітчу і повелитель несмаку Михайло Поплавський та «ідеологічна повія» москальського шоу-бізу Таїсія Пovalій. Парламент, напевно, вони використовували лише як простір для піару.

Серед мерів великих українських міст вимальовується тенденція зніматися в документальному кіно. Так, ще на початку своєї політичної кар'єри Віталій Кличко, теперішній мер Києва, знявся у документальній стрічці «Кличко» про боксерську кар'єру легендарних братів. А мер Одеси Олексій Костусев – у телефільмі «Завжди перша!», який присвячено школі, де вчився майбутній голова міста.

На останніх виборах одним із найхаризматичніших кандидатів на пост президента був антагоніст славнозвісних «Зоряних воєн» – Дарт Вейдер. Це зайвий раз засвідчило те, що кіно стало трендом у нашій недолугій політичній культурі. Аби не канути у забуття, ще кілька років тому вітчизняний політик мав бути клоуном та лягтися в шизофренічних ток-шоу так, щоб аж піна на губах виступала. Тепер, щоб втриматися у свідомості пересічного українця, він має хоч іноді миготіти в кіно. Тож якщо раніше наш політикум був психлікарнею, то сьогодні все частіше нагадує «Фабрику зірок».

Газета «Культура і життя»

№ 31 (4603), 1–7 серпня 2014 р.

Виходить із 7 жовтня 1923 року
Свідоцтво про реєстрацію
КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

В.о. головного редактора

Наталія ЗІНЧЕНКО

Адреса редакції

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–65
nvu.kultura@gmail.com

Видавець

Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор

Роман РАТУШНИЙ

Видавнича рада

Сергій ВАСИЛЬЄВ, Олег ВЕРГЕЛІС, Яніна ГАВРИЛОВА, Леся ГАНЖА, Валерій ГРИЦЕНКО, Віктор фон ЕРЦЕН, Олесь ЖУРАВЧАК, Наталка ІВАНЧЕНКО, Наталія КОВАЛЬ, Андрій КУРКОВ, Наталія ЛИГАЧОВА, Лариса НІКІФОРЕНКО, Роман РАТУШНИЙ, Віталій САТАРЕНКО, Анатолій СЕРИКОВ, Людмила ЧОВНЮК. Оновлення видавничої ради триває.

Адреса видавництва

03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
Тел.: +38 (044) 498–23–65

Інтернет-портал <http://uaculture.com>

Дизайн та верстка

Сергій ЗАДВОРНИЙ

Віддруковано в ТОВ «МЕГА-Поліграф», м. Київ, вул. Марка Вовчка, 12/14

Тел.: (044) 581–68–15

e-mail: office@mega-poligraf.kiev.ua

Розповсюдження і реклама

Тел.: +38 (044) 498–23–64;

+38 (050) 310–56–63

Редакція не публікує колективні листи та звернення
Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2014

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ

Передплатна ціна на II півріччя 2014 р.:
3 місяці – 44,10 грн; 5 місяців – 72,55 грн
У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.

Передплатний індекс
60969

Наклад 5 000

Ціна
договірної

